

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor
priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilo koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravištvu lista »Mir«
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakekrat.

Leto XXXII.

Celovec, 5. malega srpana 1913.

Št. 27.

Vabilo na naročbo.

Vse cenjene naročnike prosimo, da ostanejo zvesti »Miru« tudi v drugi polovici leta 1913. Koroški Slovenci! Zavzemite se za svoje glasilo bolj kakor dosedaj! Z naročnino zaostale naročnike vljudno prosimo, da čimprej storijo svojo dolžnost. List stane mnogo in se morajo stroški zanj redno plačevati.

Uredništvo in upravništvo.

Einspielerjeva slavnost v Svečah.

Na temni, trnjevi poti, ki jo moramo hoditi koroški Slovenci v negotovo prihodnost, nam je prisijal svetel, solnčni žarek, poln blagodejne toplote: Einspielerjeva slavnost v Svečah dne 29. junija. — Slaviti Andreja Einspielerja ob stoletnici njegovega rojstva in ob petindvajsetletnici njegove smrti je bila nam koroškim Slovincem sveta in sladka dolžnost! Ne samo dolžnost, ampak prisrčna potreba! — Skrb je bila samo ta, bo-li slovesnost dostojna? — Zdaj, ko je minil ta lepi dan, lahko pravimo: lepo je bilo.

Slovenska krščansko-socialna zveza, ki je prevzela nekako oporoko Einspielerjevo, vzgojiti v katoliško-narodnem duhu koroške Slovence, je priredila torej to slavnost.

Marljive roke fantov in deklet iz Sveč so bile spletle vence in postavile slavoloke! — Na prijaznem travniku, obdanem od sadnih dreves, so pobožna srca postavila oltar za slovesno mašo. V vseh sosednjih farah se je razglasila slavnost s prižnic. Ljudstvo so dušni pastirji vabili v Sveče kot na kako božjo pot! Cela slavnost, cele Sveče, cel 29. junij je bil v resnici velik cerkveni praznik za Rož! — To smo ravno ho-

teli. Praznovati smo hoteli Einspielerja kot vzor-duhovnika, kot moža, ki je večnolepa, životvorna načela katoliške cerkve razširal med Slovenci. Kot nalašč obhaja katoliška cerkev ravno to leto 1600letni Konstantinov jubilej, kojega vsebina in pomen je v besedah: »V tem znamenju boš zmaga!« tako kratko in jasno izražena. Takoj nam je bila dana priložnost, združiti oboje v eno lepo harmonijo; kajti preganjanje, ječe, mučeništvo, katoliška vera, Einspieler, koroški Slovenci so pač glasovi, ki so se zlivali že od nekdaj v harmoničen zbor.

Cerkvena slovesnost.

Zgodaj že, od 6. ure naprej, so se vrstile maše v cerkvi pred Najsvetejšim! »Orli« so v ličnih uniformah stali na častni straži pred Najsvetejšim, Kristusu v čast, ljudstvu v spodbudo! — Ljudstvo se je gnetlo okrog spovednic in okrog mize Gospodove! Ko se je bilo ljudstvo pokrepčalo z mesom in s krvjo Zveličarjevo, smo stopili ven na prosto! Nosili smo Kristusa v slovesni procesiji skozi naša polja in po cvetličnih livadah, da je Kristus blagoslavljal Sveče! Pred baldahinom je stopala četa čilih Orlov. Na prazničnem prostoru pod milim nebom se je potem vršila slavnostna pridiga in pontifikalna maša. G. župnik Svaton je z mogočnim glasom pripovedoval 1500 koroškim Slovincem o pokojnem Andreju! Rešil je častno svojo nalogo in slovesno in častno so zvenele njegove besede, ko je dokazoval, da vse, kar imamo zdaj, Mohorjevo družbo, »Mir«, katoliško organizacijo, prav vse izvira od Einspielerja! Zaklical je ob koncu ljudstvu, naj se oprime slovenske kršč.-soc. zveze, ki je vsaj deloma prevzela Einspielerjevo oporoko.

Pri pontifikalni maši je vzbujalo pozornost šentjakobsko pevsko društvo »Rožica«. — To je bilo v resnici cerkveno petje! Te priproste besede »Pred Bogom poklekimo« so se valile tako mило in slovesno čez neštete množice in so tako neprisiljeno dvignile naša srca v nebeške višave, da smo

vsi čutili: To je pravo petje, to je petje, ki blaži in navdušuje, to petje je bila naravnost molitev.

Ne poznamo pevovodje; pravijo mu menda gospod Ravtar! — Ostanite, tako pravimo mi, med nami ter nas učite še v bodoče takega petja!

Po pontifikalni maši je na Adamovem vrtu g. monsig. Valentin Podgorc razvil v velikih, mogočnih potezah Einspielerjevo delovanje.

Govor g. msgn. Podgorca.

Govornik se je spominjal Einspielerjeve osebe. Udeleževal se je njegovih zborovanj, obiskoval ga je v njegovi delavnici, udeležil se njegove zlate sv. maše in nazadnje nosil z drugimi bogoslovci krsto Einspielerjevo. Einspieler je eden najslavnejših mož Koroške. Kakor se mora iti iz mesta, da se vidi, kako je stolp visok, tako je treba da mine časa, predno se more ceniti tak mož. Minula so po njegovi smrti že leta, a Andreja se ne pozabi.

Bil je iskren prijatelj mladine: izboren katehet! Kot tak zgled vsakemu duhovniku. Naj duhovnik spozna, kaj mu je šola, kjer ga otroci spoštujejo in jim je dober katehet takorekoč prvi za Bogom. Odrasli so pa podobni polju, o katerem govori evangelij: en del semena pade na trdo pot, drugi med trnje, tretji na plitva tla in če se le četrtinka prime, se mora duhovnik na kolnih Bogu zahvaliti. Predstojniki so Andreja spoznali kot izbornega kateheta in ga poklicali kot veroučitelja na realko v Celovec. Ta služba je bila težavna tudi v Einspielerjevi dobi, v kateri se je, ne manj kakor danes, delalo zoper cerkev in pripravljajo mladeniče na odpad od vere. Služba veroučitelja v srednjih šolah je silno težavna. Stari so imeli rek: Quem dii odere paedagogum fecere (kogar Bog kaznuje, da mu posel učitelja.) Dijak je uporen, sirov in nehvaležen — kakor je neužitno nezrelo jabolko, čas šele pride, da dozori. Govornik je poznal vseučilišnega profesorja, ki je pravil, kako so častili dijaki-realci svojega ka-

Podlistek.

Celovška čitalnica.

(Po virih spisal F. K.)

(Dalje.)

Prva veselica celovške čitalnice l. 1872. se je vršila dne 20. januarja. Spored je bil sledeči: 1. »Slovan«, pevski zbor. 2. »Liepa naša domovina«, zbor. 3. »Povodni mož«, deklamiral prof. pl. Kleinmayr. 4. »Strunam«, osmospev. 5. »Srbska popotnica«, zbor. 6. O važnosti čitalnic je govoril župnik in vneti rodoljub Matija Majar. 7. »Kje dom je moj«, zbor. 8. »Naprej zastava Slave«, zbor.

Béseda v Prešernov spomin.

Kakor je priredila »Slovenska Čitavnica« že Vodnikovo básedo, tako je počastila spomin pesnika-prvaka Prešerna 4. februarja l. 1872.

Dolgo Slovenci niso pravično cenili našega prvega pesnika — Prešerna, ker je neomejeno vladal v slovenskem slovstvu oče Bleiweis, ki ni imel pravega zmisla za hčerko božjo, — za pravo poezijo. Bila je doba političnih bojev, ko je vsak domorodec mislil, da mora koristiti narodu tudi z verzi, čeravno so bili prav šepavi. Šele »Slovenski

Glasnik« je bil leposloven list v besede pravem pomenu. Anton Janežič ima zaslugo, da je vzgojil mlad, čil literaren rod — Jurčiča, Levstika, Stritarja, S. Jenka. V zadnjih letnikih »Glasnika« se je oglasil tudi že gorški slavček Simon Gregorčič. Le bobneča beseda govornikova je veljala kaj, in zato so cenili le domoljubne pesni. Koseski je s svojimi bobnečimi verzi navduševal mladino, ki je čutila le patos njegovih besed, ki pa ni spoznala jedra prave poezije. Šele Jurčič in Stritar sta Prešernu zopet priborila ono mesto v slovstvu, ki mu po pravici gre. Izdala sta l. 1866. v »Klasju z domačega polja« Prešernove »Pesmi«. Stritar je napisal izdaji lep životopis in estetično kritičen uvod. In tako je prišla do veljave zopet prava poezija, do veljave je prišel zopet Prešeren.

In zato se ne smemo čuditi, če so se ga spomnili tudi celovški Slovenci in priredili Prešernovo básedo.

Kakor razvidno iz programa, je vodil Prešernovo básedo prof. Julij pl. Kleinmayr, ki je takrat služboval na celovški gimnaziji pod starim častitljivim ravnateljem M. dr. J. vitezom Burgerjem, kateremu je sledil leta 1873. ravnatelj L. Schmued.

Slavnost se je vršila v Schröderjevi dvorani. Nagovor je imel tedanji osmošolec, sedanji tinjski prošt Gregor Einspie-

ler. Pevski zbor je nato zapel »Slovensko himno«, kateri je sledila »Lipa oživiljena«. »Slovesnostni« govor je govoril sedmošolec Fric. Zbor je nato zapel Prešernovo »Strunam«, kateri je sledila »Byvali Čechove«, ki jo je pel tudi zbor. Sedmošolec Kek je igral na goslih potpourri iz Balfijeve opere »Ciganka«. Na klavirju ga je spremljala gospodična Janežičeva.

Sledila je »Elegija« na gosli s spremljevanjem glasovirja. Nato se je oglasil zopet zbor, ki je zapel »Domovini« ter »Plahe deklice«. Zopet je nastopil osmošolec Gregor Einspieler, ki je deklamiral Prešernovega »Učenca«. Sledili sta dve pieci na glasovir. Zbor je zapel »Šopek narodnih pesmi«, ki jih je zložil Kocjančič. Kot prvo pesem je zapel zbor »Slovensko himno«, kot zadnjo »Slovana«. Tako se je vršila ta domoljubna slavnost. — Težko je za nas, ki zbiramo po raznih virih suhoparne podatke iz te dobe, opisati pravo razpoloženje in duha, ki je vladal takrat na Koroškem in v Celovcu. To bi prav mogel oceniti le Gregor Einspieler — živa priča iz tedanje dobe. In če so že Vošnjakovi »Spomini«, ki jih je izdala »Slovenska Matica«, velezanimivi in nam pojasnjujejo marsikatero temno točko iz našega kulturnega in političnega življenja, tembolj bi bili zanimivi spomini Gregorja Einspielerja, ki je veliko deloval v

teheta. Seve: Einspieler je bil vesel mož, temeljito izobražen in spreten govornik, tak veroučitelj je moral imponirati. V tej službi je Einspieler ostal do zadnjega.

A ni ostal le pri službenem delu: goreč duhovnik je videl, da se je treba proti nasprotnikom vere boriti s tistim orožjem, katero rabijo oni, da je treba z družvi boriti se proti društvom, s časniki zoper časnike, s shodi zoper shode. Pred francosko revolucijo so ljudje tudi molili, a niso znali nastopiti zoper brezverce z enakim orožjem in prišla je nesreča; Bolgari so izkusili pri Čataldži, da z vso svojo hrabrostjo zoper Turke niso nič več zamogli, ker tam niso imeli takih topov kakor Turki. Zato je Einspielerjevo bistro oko zapazilo, da je treba časnika in je ustanovil nemški krščanski časnik za Koroško. Čudovito je delo v tem časniku! Andrej Einspieler je še pri svoji zadnji zlatomašniški slovesnosti tožil, da je sam, sam! Sam pisati vsak teden časnik poleg dela, ki ga je imel kot društveni organizator, to je delo vsega občudovanja vredno. A to še ni vse. Einspieler je spoznal, da potrebujejo tudi Slovenci na Koroškem svoj časnik in je ustanovil »Mir«, ne da jih uči mirovati, marveč »Mir« hočemo napraviti zoper Nemce,« to je »zid« hočemo napraviti, je dejal prijateljem. In tudi s tem se Einspielerjevo delo ni končalo. On je tudi ustanovnik katoliškega rokodelskega doma v Celovcu.

Einspielerjevo delo še obstoji: med njegovimi napravami je najslavnejša Družba sv. Mohorja v Celovcu. V tem naj se kaže ljudstvo, da vsaka hiša postane ud te Družbe. Izhaja še Einspielerjev »Mir«. Vsaka hiša naj bo naročnik na ta list. Duhovniki naj sodelujejo, dopisujejo naj tudi fantje in dekleta slovenskih društev, da bo list tem bolj zanimiv.

Rož je Einspielerja porodil. Dolžan je njegovemu spominu, da ohrani svoj slovensko-katoliški značaj. Einspieler je začrtal slovenskemu ljudstvu na Koroškem program za šole, za politiko in socialno življenje: tega programa še nismo dosegli, morebiti smo od tiste dobe le slabeli, ne v vsem sicer. V zadrugah imamo organizovanih 9000 slovenskih posestnikov, ki oskrbujejo 7 milijonov našega premoženja, to je veliko. A na drugi strani je nastopanje nasprotnika vedno bolj drzno in se že upa vsiljevati se na sveto mesto, da bi tam branil govoriti ljudstvu v maternem jeziku in prepovedal otroke učiti v domači slovenščini. Vedno bolj se množijo ljudje, ki hite kakor izgubljeni sinovi od svojcev in ne vidijo, kako ima zanje pripravljene službe nasprotnik: službe svinjskih pastirjev. Naj veje Einspielerjev duh zanaprej nad Slovenci in nad Rožem, da ostane rod zvest starim svetinjam: veri, domu in cesarju!

javnem življenju na Koroškem. Žalibog so se Korošci — naši predniki, premalo brigali za zapuščine mož-veljakov, ki so delovali med nami, raztreseni so njih »udje« po vseh vetrovih sveta, veliko pa se jih je sploh izgubilo za vedno. Ti dokumenti pa tvorijo našo kulturno zgodovino. In zato je naša sveta dolžnost, da rešimo to, kar se še rešiti da. Pri posameznih osebah se take reči po izgube, ustvariti je treba društvo, ki se bo za to zanimalo in ki bo imelo nalogo, graditi slovensko koroško zgodovino. Dobrodošli pa so, kakor že omenjeno, tudi spomini — memoari — naših, v boju osivelih rodoljubov!

Prešernova slavnost »Slovanske Čitavnice« v Celovcu, ki so jo priredili pod vodstvom prof. pl. Kleinmayra celovski dijaki, je vzbudila tudi širom slovenske domovine pozornost.

»Narod. Čitalnica v Rojanu« je poslala sledeče pismo: »Mili bratje! Od peneče Adrije pozdravljajo Vas zvesti sinovi majke Slave ter obračajo oči na Vaše delovanje. Iz tisočerihih prs kliče mo od slavnjskih obalov: Živeli slovenski dijaki v starodavnem Gorotanu!!! Živela Slovenija!!! V Rojanu, 3. februarja 1872. — Za odbor: Holmar, tajnik.«

Tudi Slovenci iz Uke v so poslali brzojavko predsedniku »Čitavnice« Roßbacherju:

Popoldne.

Ob pol 1. uri popoldne se je ljudstvo nekoliko odpočilo in kosilo. Po blagoslovu ob pol 3. uri je nastopila naša avantgarda, naš ponos, koroški »Orli«! Pod vodstvom načelnika Maleja je korakala četa 34 Orlov dol na travnik ter tam kazala ljudstvu, kaj je red, kaj je gibčnost, kaj je lepo vzraslo telo. Komu ni priigrala solza veselja v oči, ko je gledal to zdravo mladino iz Podjune, iz Celovca, iz Roža, ki se ne briga za godbo, za harmoniko, za vasovanje, ampak ki je tako zavzeta za narodno delo! Alkohol! — Pohotnost! vrgli bomo vaju iz Koroške, ako bo korakalo enkrat na stotine Orlov po koroških tleh.

Na shodu, ki se je potem vršil na vrtu Adamove gostilne, je poveljeval g. administrator Ivan Želmoč Evharistije v preteklosti in sedanjosti! Dobesedno res je, kar je govornik tako dobro poudarjal! Vse naše delo je za nič, ako ne bodo naše organizacije vodile ljudstva k studencu žive vode, k Evharistiji.

Žalibog je bil državni poslanec Franc Grafenauer po nepričakovani oviri zadržan; zato je mesto njega v kratkih besedah pojasnil podpredsednik zveze zgodovinski pomen Konstantinovega jubileja.

Celo prireditve izvenckerkvene slavnosti je vodil predsednik slov. kršč.-soc. zveze g. dr. Valentin Rožič, ki je obenem zastopal tudi »Družbo sv. Mohorja«.

Ob koncu se je zahvalil vsem činitelem, ki so sodelovali pri tej slavnosti.

Koroška posebnost.

Ob koncu nam je omeniti še neko zadevo, ki je prava koroška specialiteta in ki nas vedno jasno spominja, da smo v koroškem vilajetu!

Nekaj Orlov (3 do 4) je prišlo ob kakih pol sedmih zjutraj v uniformah po cesti iz Šent Janža v Sveče; hoteli so iti k procesiji. A v Bistrici so jih orožniki ustavili, češ, »Orli« se ne smejo nikjer v uniformi pokazati. — Fantje so se vrnili ter odložili in zakrili glavne Orlove znake: čepico in pas; zakrili so tudi rdečo srajco! — Toda v drugič so jih orožniki ustavili ter jih tudi tako niso pustili naprej. Medtem so prišli tudi velikovski »Orli« brez čepic. Fantje, ki drugih jopičev in hlač niso imeli, so bili v zadregi! Šli so še enkrat nazaj, tako da so približno 2 do 3 ure hodili sem in tja. Medtem prispe nek orožnik v Keznarjevo hišo v Sveče, kjer so se sveški »Orli« pripravljali za častno stražo in za procesijo! Ta jih je nahrulil, da sploh nikjer in nikdar, niti v cerkvi, niti v procesiji ne smejo nastopiti v uniformah! Komisar Wolfsegger je seveda takoj izjavil, da glede cerkvenega opravila nima nobene ingerence ter se lahko »Orli« v okviru cerkvenega slavlja prosto gibljejo! — Ko so se hoteli »Orli« (16) v uniformah pridružiti po stranski poti čez polje

procesiji, prileti orožnik z nasajenim bajonetom! Nismo vedeli, koga bo nasadil na bajonet! Šele, ko se mu je pojasnilo, da Orli ne morejo v gačah hoditi ter se pred celo procesijo na polju v uniformo obleči, se je vdal! — Cel dan so komisar in orožniki patrulirali: Vsaka rdeča srajca ali surka jih je tako zbodla, prav dobesedno tako kot bika rdeča cunj. — Seveda se med tisočerihi ljudmi živ krst ni jezil nad Orli kot edino-le orožniki. Spet enkrat sta bili Avstrija in Koroška rešeni! — Pomislite! Orli! rdeče srajce! krepka, čila slovenska mladina, čepice, surke, čistost, treznost, abstinenca! To vendar ni koroško; na to okrajno glavarstvo in nemčurske občine niso navajene.

Kaj je v deželi navadno! Hreščeče harmonike, pijančevanje, ples in take podrobnosti! In zares! Kot nalašč, da se pokaže v celi abotnosti postopanje oblasti, je tik pred cerkvijo, pred nosom vseh 1500 Slovencev, komisarja in orožnikov bila godba v nasprotni gostilni! Tako torej. Mi delamo za poštenost, za zmernost, za vero! Nosimo Kristusa okrog, slavimo sv. Evharistijo, se navdušujemo ob starih mučenikih za vse najtežje čednosti: glejte ga spaka, tam v mes pa igra lascivna godba svoje odurne, večno-enakomerne: Tam-tam-tam! Bog se usmili Avstrije! Naše katoliške fante gonijo po polju z bajoneti, godba pa sme obenem podirati, kar mi zidamo! Vendar bi bila slika netočna, ako ne bi pristavili sledečega: Iz vsega prizora veje le en sam duh, to je duh okrajnega glavarja pl. Rainerja. Komisar in orožniki se ravna po pač po njegovih točnih navodilih! — To je oni Rainer, ki hoče veljati kot katoliški mož, ki se zna sladkati Slovincem, ki pa pozna samo eno merilo, enega gospoda, eno zbir, en strah: to je nemški Volksrat, nemško-narodno stranko! Vemo, v katerem grmu tiči zajec! Karijera, to Vam je vse! Vest, pravica je vam toliko vredna, kolikor vam ne škoduje na vaši poti v šesti ali peti razred! — Pleča Slovencev so pa tista, ki nosijo take gospode v višje karijere. — Bolj bičate Slovence, višje dojdete! — Tako, da se vsaj razumemo! — V Svečah g. poslanec Grafenauer ni prišel do besede, bo pa na Dunaju, kakor vam drago!

Druga vojska na Balkanu.

Mladi balkanski narodi so si izvojskovali prostost. Pobili so Turka in sedaj sanjajo o veliki svoji bodočnosti. Začeli so misliti, kateri izmed njih bo nosil na Balkanu veliki zvonec. Bolgari že vidijo v mislih svojo veliko, mogočno Bolgarijo, Srbi pa, ki niso dobili prave posesti ob Jadranskem morju, hočejo do Egejskega morja. Brez odprtega dohoda do morja Srbija ne

»Ukovski narodnjaki pozdravljajo slovenske dijake in rodoljube v Prešernov spomin pri Schöderju zbrane. Za vse: Skarbina.«

A tudi goriški tovariši-dijaki niso pozabili svojih celovških rojakov in so brzojavili: »Celovškim dijakom v Schöderjevi dvorani, Celovec. Živeli! Vam bratje pridruženi slavijo v duhu Preširna, dokler ne pokažejo dejansko. Goriški dijaki.«

Lepo so počastili slovenski dijaki v Celovcu spomin pesnika Franceta Prešerna.

(Dalje sledi.)

Kresovi goré!...

Kresovi gore!...

Nad vse veličasten prizor z domačih se nudi nam gor: Povsodi nešteti kresovi;... kar nese oko na okrog je kakor nebesni obok — kot zrl po zemlji bi novi.

Kresovi gore!...

Mir božji v to noč je razlit, ... kresov mnogobrojnih odsvit veselje v človeku podžiga, zato pa vrh lepih gora, kjer biva Slovenec doma, obraza otožnega ni ga.

Na davno preteklost nazaj spominja kresov nas sijaj, ko naši pradedje Slovenci so še solnce po božje častili, darove malikom palili in taval v smrtni so senci.*

Pač žalosten bil je ta vek, ko hodil je narod vsevprek po temi paganskih navad. — Vsaj v to globočino gorja ni milost sijala z neba, ki vernim je sladke tolažbe zaklad.

* Rojstni god sv. Janeza Krstnika imenujemo mi Slovenci navadno kres. Ime kres pa nas spominja na že davno pretekle dneve, ko so naši predniki še hodili po temi nevere in so solnce kot božanstvo častili.

Sv. Janez Krstnik je bil »luč v razsvetljenje narodom«. (Izaija 49, 1—7.)

Tudi slovanski apostoli, sv. brata Ciril in Metod, sv. Modest, apostol Korotana (kateriga truplo, kakor se meni, počiva v večnolepi Gospa Sveti v stranski kapeli sv. Križa), se lahko nazivljajo »luč v razsvetljenje in zveličanje narodom«, saj je po njih neumorni požrtvovalnosti zažarela med nami luč svete vere. Zato zažigamo Slovenci v spomin in slavo teh dveh slovanskih apostolov kresove.

more nikdar postati močna država. Grčija pa se trese za Solun, ki ga je v prvi vojski proti Turkom kot prva zasedla; boji se mogočne Bolgarije in vidi v Srbiji svojo varno zaveznico. Tako si je čisto naravno razlagati spor med Bolgari ter Srbi in Grki.

Srbski in bolgarski državniiki so si zelo prizadevali, da rešijo spor mirnim potom in v zadovoljstvo Rusije. Srbska vlada se je že podvrgla ruski razsodbi, in ko sta se srbska in bolgarska vlada zelo zblížali in je bil ves svet, ki je poznal bolgarsko in srbsko vladno politiko, uverjen, da bo vse lepo mirno izšlo, sta armadi, bulgarska in srbska, prekrižali račune svojih vlad. Pokazalo se je, da so bile armade močnejše kakor vlade. Zato so vlade očitale druga drugi, da so začele vojsko, ne da bi jo napovedale. Slavnih zmag pijane armade so začele na svojo roko vojsko.

Po vseh poročilih iz Srbije in Bolgarije je soditi, da je začela vojsko bolgarska armada, morda celo ne brez vednosti bolgarske vlade. To je čisto naravno. Bolgari so prišli v veliko zadrego. Na vzhodu se pripravljajo za ozemlje s Srbi in Grki, na severu pa preži večja Rumunija, kako bi v ugodnem trenutku zagrabila. Bolgare in jim ugrabila Dobrudžo. Na jugu pa Bolgari tudi še niso na čistem s Turki.

Drzni, kakor so se izkazali Bolgari že v turški vojski, niso hoteli, pa tudi niso mogli čakati, če niso hoteli nasproti Srbom popustiti. Zato so brez napovedi vojske napadli Srbe, ki so se sicer dobro pripravljali, niso pa še pričakovali bolgarskega napada. Z veliko premočjo so Bolgari napadli srbske in grške postojanke v Makedoniji in prekoračili po manjših, pa hudih bojih reko Vardar.

Bolgari imajo, kakor se kaže, drzen načrt. Z veliko premočjo hočejo naglo, takorekoč z orjaškim sunkom ločiti grško in srbsko vojsko, kar se jim je z zavzetjem Gevgelija pravzaprav že posrečilo, in potem v vsej hitrici pobiti grško in srbsko armado, predno se bosta še ti dve zavedli, kako močan da je sovražnik in kje da prodirajo njegove glavne čete. Če bi tako Bolgari z naglim udarcem premagali Srbe in Grke, potem pa bi čisto mirno lahko čakali — Romuncev.

Bolgari so se tudi tokrat izkazali kot izvrstni vojskovodje. Toda sedaj nimajo opraviti s — Turki, ampak z junaško srbsko vojsko. Z Grki seveda ne bi imeli posebno hudega opravila. V prvih večjih spopadih so Bolgari tudi, čeravno z velikimi izgubami, zmagoslavno prodirali in se je srbska vojska, ki je v precejšnji manjšini, začela umikati. Zadnja poročila pa se glasijo, da so na severu začeli Srbi prodirati in odbili bolgarski napad. Toda ni izključeno, da Srbi udrejo na severu v Bolgarijo.

Kako bo konec vojske, pač ni mogoče prorokovati. Če bi sodili po premoči, potem bi morali prorokovati zmago Bolgarom, seveda v slučaju, če Rumunija ne poseže pravočasno vmes. Posledic te žalostne, bratomorne vojske pa ni mogoče presoditi. Nič ni skritega, da so za Srbijo druge, večje

države. Naši državniiki, diplomati, so vedno imeli za svojo največjo modrost, manjše države drugo proti drugi hujskati, so se postavili — seveda bolj prikrito — za Bolgarijo, Rusi pa za Srbijo. Zato tudi ni mogoče povedati, kaj vse lahko nastane iz druge balkanske vojske.

V naslednjem objavljamo najvažnejše brzojavke:

Spopad ob Zletovski reki.

London, 27. junija. Po vesteh, ki so včeraj prispele, so napadli Bolgari srbske pozicije na desnem obrežju Zletovske reke med Kratovo in Kočano. V sredo ob 1. uri popoldne se je borilo na bolgarski strani 12.000 mož. Srbi so imeli na razpolago veliko število topov, dobro pa so jim tudi služile strojne puške. Artilerija je branila pozicije do 6. ure zjutraj. Nato je prešla v ofenzivo srbska pehota in je potisnila Bolgare z bajonetnim napadom na levo obrežje. Spopad je bil izredno ljut in je zahteval mnogo žrtev.

Belgrad, 27. junija. Vojno ministrstvo je dobilo od vrhovnega poveljstva v Skoplju obvestilo, da so imeli Bolgari pri spopadu ob Zletovski reki 377 mrtvih in ranjenih. Srbi so izgubili 198 mož.

Vodja Sandanski.

Belgrad, 28. junija. (Izvirno poročilo.) Iz zanesljivega vira poročajo, da je znani bolgarski vstaški vodja Sandanski odpotoval na parniku avstrijskega Lloydja iz Soluna v Albanijo. V Albaniji bo Sandanski organiziral vstaške čete proti Srbom in Grkom.

Boj za Gjevvgjeli.

Pariz, 1. julija. Tukajšnji listi prinašajo podrobna izvirna poročila o Gjevvgjeli. Srbi so naravnost obupno branili mesto, a njih število je bilo veliko premajhno. Ko so uvideli, da je vsak odpor zaman, so trikrat s hrabrim bajonetnim naskokom naskočili Bolgare in jih vsetrikrat vrgli iz mesta. Ko so Bolgari dobili konečno še večja ojačenja, in je tudi artilerija otvorila silen ogenj na srbsko posadko, so se morali Srbi vsled prevelike bolgarske premoči umakniti in zapustiti mesto.

Srbsko vrhovno poveljstvo dobilo nalog, da nastopi.

Belgrad, 1. julija. Vlada je srbskemu vrhovnemu poveljstvu dala nalog, da vsled napada bolgarskih čet potrebne vojaške odredbe nemudoma izvede.

Srbija odklanja odgovornost.

Belgrad, 1. julija. Včeraj zvečer je srbska vlada izročila bolgarskemu poslaniku noto, v kateri srbska vlada izjavlja, da je trditev Bolgarije, da so srbske in grške čete bolgarske pri Zletovu in Eleveriji napadle, neresnična. Srbija razpolaga z neovrznimi dokazi, da so bolgarske čete včeraj ob 2. uri 30 minut ponoči otvorile ogenj. Očividno vé, da je bil bolgarski napad pripravljen. Srbija odklanja vsako odgovornost za posledice in odločno zavrača vse obdolžitve. — Tiskovni urad pripominja k temu: Včeraj izročena bolgarska protestna nota nosi značaj sistematične pripravljenosti Bolgarije za vojsko. Nota govori o dogodkih, ki so se izvršili pozneje, nego so se izvršili. Bolgarska brzojavna agencija je poročala o napadih, še preden so se zgodili. To dokazuje nelojalno postopanje Bolgarije. Dokaz te nelojalnosti je tudi, da je Bolgarija srbskega poslaniškega kurirja v Caribrodu zadržala. Bolgarija je otvorila sovravnosti, ne da bi se držala običaja.

Steckenpferd-

lilijnomlečnato milo

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Dnevne novice in dopisi.

Koroški Slovenci in koroške Slovenke — pohitimo na katoliški shod v Ljubljano, da bomo priča sijajne manifestacije naših bratov iz vseh avstrijskih slovanskih dežel. Naši župni uradi imajo zglasilnice in vsa potrebna navodila že v rokah. Tako kot na Kranjskem in v župnih cerkvah ostale Slovenije naj se prihodnjo nedeljo govori tudi

po koroških cerkvah s prižnic o pomenu katoliškega shoda, o Konstantinovem jubileju, o posvetitvi slovenskega in hrvaškega naroda, o Brezmadežni, da se dvigne ljudstvo na pot prisostvovat tem veličastnim prizorom. Udeležniki s Koroške naj se takoj oglašajo pri svojih župnih uradih, ker morajo župni uradi zglasilnice odposlati že do 20. julija, udeležniki iz Celovca naj se pa oglašajo pri »Slovenski krščansko-socialni zvezi« v Celovcu. Koroški Slovenci in Slovenke, skrbite tudi za udeležbo v svojih prekrasnih narodnih nošah!

Za katoliški shod so došle zadnje rešitve železnic. Zglasilnice so se pričele razpošiljati. Najprej dobe zglasilnice najbolj oddaljeni, v par dneh jih pa dobe že vsi župni uradi. Prosimo, da se razvije povsod najživahnejša agitacija tako, da bo agitačno delo za udeležbo v glavnem že opravljeno, ko pridejo zglasilnice. Nujne so skupne agitačne in organizatorične seje vseh naših društvenih odborov v posameznih župnijah. Opozarjamo tudi, da bodo župani in občinski svetovalci naših slovenskih občin tvorili v slavnostnem sprevedu skupno s poslanci posebno skupino. Na katoliškem shodu v Ljubljani naj se s katoliškim slovenskim ljudstvom zbere tudi vsi slovenski župani in občinski svetovalci!

Osebnosti. Mariborska »Straža« poroča, da je naš koroški rojak gosp. dr. Ivan Arnejc, c. kr. profesor na mariborski gimnaziji, s 1. julijem vpoklican za službovanje v c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje. — Cesar je vpokojenemu generalu Jovanoviču podelil plemstvo s pridevkom pl. »Hambar«. — Avstrijskemu konzulu v Solunu Avgustu Kralu je cesar izrekel svoje najvišje priznanje; konzulu Hallu v Bitolju in Vaclavu Lejhancu v Valoni je podelil red železne krone 3. razreda in podkonzulu Rudnaju v Draču viteški križec Franc Jožefovega reda.

Primicija. Vsled nepričakovanih, nenadoma nastalih zaprek g. Ciril Kandut ne daruje svoje prve sv. maše, kakor je bilo prej naznanjeno, v Maloščah, ampak na Brnci. Vsi iz bližnje okolice in sosednjih župnij so prijazno povabljeni.

Celovski kolodvor — slavnoznani — še vedno nadaljuje škandale. Minulo nedeljo, dne 29. julija, se ni postreglo slovenski stranki z listkom v »Beljak« na vljudno in razločno slovensko zahtevo. Komentar nepotreben!... Dvomimo pa zares, da bi preziranje Slovencev od strani ženskih služabnic na celovškem kolodvoru zboljšalo položaj napol falitne južne železnice.

Škandali v velikovškem okraju. Pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu je nameščen živinozdravnik Schurer. Bil je prej redno tudi eden v Pliberku, toda tam je mesto živinozdravnika že dokaj let izpraznjeno in se ne smatra potrebno namestiti še kakega zdravnika. Imamo torej edinega za celi velikovski okraj. Kakor je znano, je sedaj čas, ko napade svinje rdečica. Proti tej bolezni se je dosedaj obnesla kot edina pomoč — pravočasno stavljenje osepnic. Tega seveda ena sama oseba za cel okraj nikakor ne more izvršiti. Ako gre zdravnik v Tolsti Vrh, ga pač že rabijo na Djekšah ali v Galiciji! Umevno je, da on edini nikakor ne more opravljati vseh poslov živinozdravnika. Nadalje ima še mnogo dela v pisarni okrajnega glavarstva. — Vrhutega je oni zdravnik še jako neuljuden človek, ki ne gre nikamor, ako ni pozvan od okrajnega glavarstva in če bi imel posestnik vsled njegove trme še toliko škode. Tako se je prigodilo lansko leto, da je nahrulil nekega kmeta, ki je bil pri njem zaradi stavljenja osepnic svinjam: »Kaj ste pa prej imeli, ko se tega sredstva proti rdečici še ni poznalo?« Kmetu so poginile vse svinje. Tako vlada vobče v celem okrajnem glavarstvu strašno razburjenje vsled takega postopanja živinozdravnika, kakor tudi vsled velike škode, ki jo imajo posestniki pri svinjah, katera pa bi se lahko zadržala, ako bi se skrbelo za dovolj zdravnikov. Beda ljudstva trka na vrata okrajnega glavarstva, ki je pa pod sedanjim novim vodstvom popolnoma gluho za trpljenje ubogega kmetskega ljudstva. Odpomoglo bi se lahko, ako bi se osebe, ki se na zdravljenje živine že malo razumejo, kakor nekateri kovači ali pa tudi

Usmilil pa dobri se Bog je svojih ubogih otrok poslal jim može je velike... in ti, na zveličanja pot privedli zabredli so rod in strli ničzmožne malike.

Kresovi gore!... Kjer »Virunum« slavni je stal, na groblju njegovem od tal, svetišče k nebesom se dviga, davnine najdražji rubin, pradedov najlepši spomin, ko bila je strgana pekla veriga.

Kresovi gore!... Da ti Gospasveta zares, si vredna, da Korotan ves s ponosom se nate spominja!... O bodi, kot dedom nekda, potomcem še vedno sedaj visoka, verska svetinja.

Stanislav Gosposvetski.

dijaki, ki pohajajo medicinske fakultete in so sedaj na počitnicah, pritegnile k stavljenju osepnic. Veliko instrukcij bi pač ne potrebovali. Vpeljal bi se tudi lahko poučni tečaj, kjer bi se nekatere osebe, ki želijo opravljati stavljenje osepnic, v to svrhu izurile. To bi ne stalo veliko, ubogemu kmet-skemu ljudstvu pa bi se veliko pomagalo. Ker se bodo zahteve po stavljenju osepnic svinjam leto za leto le še množile, bi bila pač dolžnost vlade, da se v tem oziru kaj ukrene. — Deželno vladu pa pozivljamo, da stori v tem oziru svojo dolžnost ter reši kmete trpine strašne škode in bede.

Nagle smrti je umrl celovski podžupan, cesarski svetnik Viljem pl. Dietrich. Na potu na goro Grlica, kamor nameravajo zgraditi železnico, ga je zadela kap in je bil pri priči mrtev. Dopolnil je 58 let. V Celovcu je bil znana oseba in nasproti Slovencem zmernega mišljenja. Ob velikanski udeležbi Celovčanov je bil pokopan v Trnjivasi pri Celovcu v sredo, dne 2. t. m. N. v m. p.!

Kako so nam Nemci prijazni. »Freie Stimmen« vsako leto ob gotovem času, menda po zapiskih v koledarju, objavljajo razne napade na katoliško Cerkev, na slovenske duhovnike in na razne slovenske naprave. Sedaj so objavile grdo notico, v kateri pozivajo Nemce, da naj bojkotirajo hotel »Trabesinger« v Celovcu, češ, da je slovenska last. Slovenci, zahajajte v to gostilno, ki je nemškim nacionalcem trn v peti samo zategadelj, ker sprejema pod svojo gostoljubno streho vsakega človeka enako, Nemce in Slovence!

Kaj vse poroča uradna »Klagenfurter Zeitung«. Z naslovom »pravne posledice nemških dopisov na koroške občine« poroča uradna celovčanka o nekem Alešu Arnejcu, pristojnemu v Blatograd, ki je bil na Ogrskem v zavodih za otroke. Občina Blatograd je prejela iz Ogrskega poziv, da naj plača stroške za 13 let starim Arnejcem. Ker se je občina branila plačati, je zadeva prišla na upravno sodišče, ki je odločilo, da občina ni dolžna poravnati stroške, ker je prejela iz Ogrske poročila in terjatve v ogrskem jeziku, ki ni deželni jezik. Slednje pa je »Klagenfurter Zeitung« zamolčala, da bi javnost varala, češ, le nemško se sme pisati, ne pa morda v kakem drugem — vsakdo na Koroškem si bo seveda mislil — slovenskem jeziku. Slovenščina je pa na Koroškem deželni jezik, ravno tako kakor nemščina! Tako varanje javnosti je za uradno glasilo značilno!

Cvetlični dan na južni železnici. Slovenski javnosti naznanja podpisano društvo glede cvetličnih dni na južni železnici sledeče: Na Dunaju se je na predlog nekaterih uradnikov pod pokroviteljstvom uprave južne železnice začela akcija za ustanovitev »otroškega zavetišča« (Kinderheim) za uslužbenke južne železnice. Na čelo prireditve se je postavila uprava južne železnice s svojimi funkcionarji; v razne odseke pa so postavljeni predstavitelji raznih internacionalnih in nemških železničarskih organizacij. Tako sestavljeni osrednji odbor na Dunaju je sestavil načrt za prireditev cvetličnih dni po vseh progah južne železnice. Cvetlični dan, oziroma dnevi naj bi se vršili 5., 6. in 7., ali pa 12., 13. in 14. julija. Učinek cvetličnih dni bi občutilo potujoče in prevažujoče občinstvo. Prvemu bi se na postajah vsiljevale sveže cvetlice, drugemu pa odkupni listki (Enthebungskarten), seveda ne — zastoni. Do tu bi humanitarna akcija morda zaslužila večalimanj podpore s strani slavnega občinstva. Toda osrednje vodstvo podpisanega društva, ki zastopa svoje delovanje po vseh progah južne železnice na Slovenskem, si šteje v dolžnost, opozoriti vso slovensko javnost na dejstvo, da je dunajski osrednji odbor za ustanovitev otroškega zavetišča v izključno Sloven-cem nasprotnih rokah. V tem odseku najdemo zastopnike nam Slovencem sovražnih

organizacij. Vodstvo prireditve pa, v katerem ni zastopnika slovenskih železničarjev, slovenskega naroda vobče, ne zasluži našega splošnega zaupanja. Kdo more jamčiti, da bodo dobrot zavetišča deležni otroci slovenskih staršev ravno tako kakor oni nemških železničarjev? V tem oziru imamo slovenski železniški uradniki zelo bridke izkušnje (Kurstiftunga Eisenbahnbeamtenverein-a). Hote ali ne hote je osrednji odbor na Dunaju prezrl poklicane zastopnike naših narodnih organizacij. Dolžnost vse slovenske javnosti je, da odreče temu (sedanjemu) osrednjemu odboru na Dunaju in njegovim akcijam svojo pomoč s tem, da ne kupuje cvetic in ne plača odkupnih listkov. Podpisano društvo, za kojega ugled gre tu v prvi vrsti, prosi, da slavno občinstvo juvažuje navedeno okolnost in se z vso silo upre proti prireditvi cvetličnih dni po Slovenskem. — V Trstu, dne 28. junija 1913. — Za osrednje vodstvo »Društva jugoslovanskih železniških uradnikov«: V. Černigoj, predsednik; J. Dolinar, B. Podbregar, podpredsednika.

Pod vlak je hotela. Ko se je jutranji osebni vlak v Vuzenici dne 26. junija odpeljal proti Spod. Dravbergu, je strojevodja zapazil ob progi neko žensko, ki je hotela skočiti pod vlak. K sreči jo je odbijač le oprasnil in vrgel na stran. Vlak se je ustavil in so krvavečo žensko prepeljali z istim vlakom v Spod. Dravberg, od tam pa v bolnišnico v Slov. Gradec. Ženska si je pretresla možgane in zadobila hude zunanje in notranje poškodbe.

Konj in voz v Dravi. Vozniki so na glasu, da niso posebni sovražniki alkohola. Tudi trije posestniki, ki so vozili les, so 26. junija precej globoko pogledali v kupico. Zato je eden izmed njih pri Rožeku zavozil v Dravo. Voznika so rešili, konj, vreden 600 kron, je pa utonil. Kdaj bodo postali ljudje pametni in bojo nehali pijančevati?

Nova pošta. V Mlinarah so s 1. julijem dobili pošto, v katere delokrog pripadajo iz bruškega poštnege okraja sledeči okraji: Mlinare, Vodičjavas, Stobica, Zg. Tehanče, Spod. Tehanče, Žužalče, Novi Grad (Novi Bekštanj).

Puljska defraudacija pred celovskim sodiščem. V puljskem občinskem svetu so bile poneverjane velike svote. Pri porotni obravnavi v Rovinju so pa bili obtoženi oproščeni. Državni pravdnik je vložil zoper oprostitev ničnostno pritožbo, češ, da je predsednik porote Tomase Galante sorodnik glavnega obtoženca, da je bil celo podkupljen in je vplival na druge porotnike pri pravoreku. Vsled tega je kasacijsko sodišče odredilo novo obravnavo in sicer v Celovcu.

Poizkušen samoumor. Osemnajst let stari ključavničarski pomočnik Friderik Lesjak se je v Celovcu doma pri starših ustrelil v desno senco s flobertovo pištolo. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Delovodska šola za elektrotehniko na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se otvori s pričetkom šolskega leta 1913/14, to je dne 17. septembra 1913. Delovodska šola za elektrotehniko ima nalogo, pripravljati obiskovalce s sistematičnim poukom teoretično in praktično za njihov prihodnji poklic tako, da bodo lahko opravljali posle delovodij, monterjev, strojnih risarjev itd. Učna doba traja dva celoletna tečaja. Učenci so redni ali izredni. Za vsprejem je treba dokazati: 1. da je prosilec dovršil 17. leto, oziroma, da ga dovrši v tistem solarnem letu, v katerem je vstopil; 2. da je dovršil ljudsko šolo in 3. da se je izučil kakega mehanično-tehničnega ali elektrotehničnega obrta, ali pa da ima vsaj triletno prakso v takem obrtu. Pri vstopu se je izkazati z naslednjimi listinami: a) krstni (rojstni) list; b) zadnje ljudsko-šolsko izpričevalo; c) morebitna izpričevala o obrtnih učiliščih, v katere je hodil prosilec za časa učenja pri mojstru (obratna nadaljevalna šola, javna risarska šola, razni kurzi itd.);

d) učno izpričevalo, oziroma delavsko knjižico; e) od domačega župana izdano potrdilo o neomadeževanem vedenju; f) v dvomljivih slučajih domovinski list. Vpisovanje se vrši v dneh 15. in 16. septembra. Vpisnina znaša 2 K, šolnina 5 K, delavniška taksa 6 K. Ubožni učenci lahko dosežejo na podlagi posebnih, na deželno vladu naslovljenih prošenj oproščenje plačevanja šolnine in delavniške takse.

Umrli je v Celovcu izdelovatelj raznih instrumentov Mihael Stranzl.

Preiskave pri mesarjih. Zdravstvena oblast celovškega okrajnega glavarstva je dne 1. t. m. preiskovala pri mesarjih v Št. Rupertu mesarije in je našla vse v vzornem redu pri mesarju Gustavu Schlagerju, ki ima dve prodajalni prekajenega mesa v Celovcu. Pri drugih mesarjih ni bilo snažno, pri enem je pa komisija konfiscirala nad 20 kg prekajenega svinjskega mesa. Take preiskave so vse hvale vredne!

»Matica Slovenska«. — (Razpis častne nagrade za leposloven spis.) »Matica Slovenska« razpisuje častno nagrado 300 K za daljši leposloven spis poljubne vsebine. Vložiti ga je treba do 1. maja leta 1914 pod posebnim geslom; pisateljevo ime bodi v kuverti, ki je zaznamovana z dotičnim geslom. Razume se, da prejme avtor za nagrajeni spis poleg nagrade tudi običajni honorar.

Drobne vesti. Anglikanski duhovnik John Cooper iz Beaumont-Cuma na Angleskem je pred kratkem umrl v starosti 99 let. Tri dni pred smrtjo je poklical katoliškega duhovnika, vpričo katerega se je opovedal anglikanski razkolniški veri. Zapustil je pismo, v katerem poroča, da je prestopil v katoliško cerkev, ker je po dolgoletnem študiranju spoznal, da je katoliška Cerkev edino prava. — V Slavoniji je bilo dne 26. junija tako silno neurje, da je voda odnesla več mostov in porušila več hiš. Utonilo je več oseb. — V Celju se je z revolverjem ustrelil v glavo gimnazijec Robert Grillich, Dunajčan, menda vsled slabega učnega uspeha. Ranil se je precej hudo, pa bo menda okrevail. — V nedeljo, dne 6. julija, bo daroval na Brezjah novo mašo č. g. p. Hinko Požlep. Novomašnik je član hrvaške frančiškanske provincije sv. Cirila in Metoda. — V Šmiklavžu pri Mariboru so se vršile dne 26. junija občinske volitve, pri katerih so v vseh treh razredih zmagali Slovenci. — V Ameriki je huda vročina ter je vsled vročine za kapjo umrlo 33 oseb. — Obesil se je dne 26. junija t. l. čevljarski mojster Lovrenc Javornik na Javorniku pod Sv. Joštom. Omračil se mu je um. — Toča je potolkla poljske pridelke posestnikom iz Vokla in Vogljan pri Kranju. Prizadeta so zlasti žita, katera oškodovani kar kosé. — Na južnem kolodvoru v Trstu so prijeli 15 let starega Jožefa Hajeka, ki je poneveril tvrdki Habridek v Bošicah na Češkem 2000 kron in pobegnil. Pri njem so našli še 160 kron. — V nekem dunajskem hotelu je neki neznanec zadavil lahkoživko Marijo Schmidt in jo oropal. Morilca še niso izsledili.

Direktna odprava prtljage preko Dunaja s prevozom med dunajskimi kolodvori s cestnimi vozovi. Direktna odprava prtljage preko Dunaja se s 1. julijem 1913 raztegne na brzovozni promet z ogrskimi progami c. kr. priv. družbe južne železnice, s kraljevimi ogrskimi državnimi železnicami in c. kr. priv. železnice Košice-Oderberg. Natančnejše določbe so v kurzni knjigi, ki izide 1. julija 1913 in v posebnih izveskih na postajah.

Proces proti splitskemu županu Kataliniću. Kakor znano, je državno pravdnishvo uvedlo kazensko preiskavo proti P. Kataliniću, županu v Splitu, radi njegovega govora, ki ga je imel meseca novembra lanskega leta povodom manifestacije v proslavo zmage balkanskih narodov nad Turki. Proti županu je bila vložena obtožnica in za razpravo proti njemu je najvišje sodišče delegiralo deželno sodišče v Celovcu. Sedaj

Kdor ima dober zaslužek

in si hoče svoje denarne dohodke ohraniti na vedno isti višini, mora na to paziti, da vsled bolezni ni prisiljen prenehati služiti.

Ker pa je vsakdo izpostavljen prepihu, mrazu, vlagi in drugim škodljivim vplivom, naj bi previden človek imel doma vedno Fellerjev prijetno dišeči zeliščni esenc-fluid z zn. »Elza-fluid«, da si pri nevralgičnih boleznih na licu, pri glavo- in zobobolu ali bolečinah v ušesih more takoj pomagati. Tudi lajša

bolečine pri skrnini in protinovih bolečinah. To ni samo reklama, ampak je potrjeno od mnogih zdravnikov. 12 steklenic tega nepogrešljivega ohranjevalca zdravja pošilja franko za 5 kron lekarna E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Ka

je celovško sodišče vrnilo kazenske spise proti županu Kataliniću preiskovalnemu sodniku v Splitu v svrhu, da izpopolni preiskavo, češ, da so dosednji rezultati preiskave **nezadostni**. Kakor se torej zdi, celovško sodišče ne smatra krivde splitskega župana za zadostno dokazano, zato ni izključeno, da bi se ob koncu ne ustavilo kazensko postopanje proti županu Kataliniću.

Anglež o dogodkih na Balkanu. Znani angleški pisatelj dr. W. R. Seton Watson je prepotoval v zadnjem času ves Balkan in se preko Rumunske vrnil na Dunaj. Nasproti dopisniku »Slovenskega Dennika« (Slovaškega Dnevnika), ki izhaja v Budimpešti, se je med drugim izrazil o dogodkih, ki se pripravljajo na Balkanu, tako-le: »Po mojem mnenju je bolgarska vladavljnost v resnici nevarna obstanku Srbije in Grške. Zato se čudim, da srbski ministrski predsednik Pašić odneha nasproti Bolgarski. In prav radi tega ne verujem vestem iz Beograda, ker sem prepričan, da pripravlja Pašić v vsi tajnosti neko iznenadenje za Evropo. Srbska vojska je izredno dobra. Bil sem na vseh bojiščih in se prepričal, kako naravnost sijajno so streljali srbski topničarji. Streljali so z neverjetno točnostjo in v najkrajšem času uničili vse turške baterije. Zato si ne morem misliti, da bi se Srbi bali nove vojske. Nasprotno, v vojski je silna struja, ki hrepeni maščevati Slivnico. Ministrski predsednik Pašić in njegovi sodružniki so izredno spretni politiki, ki imajo dalekosežne načrte za bodočnost. O Pašićevih načrtih in o tem, kar sem izvedel v Bukareštu, ne morem povedati vsega, kar vem. To pa lahko naglašam, da deluje Pašić z rumunskim ministrom na to, da se osnuje nova balkanska zveza, v katero bi poleg Bolgarije, Srbije, Grške in Črne gore vstopila tudi Rumunska. Ustanovitev takšne zveze bi pomenjala za jugoslovanske države več kakor zmagoslavna vojna. Misel širše balkanske zveze postaja na Rumunskem vsak dan bolj popularna, ker bi se poleg ostalih razlogov jugoslovanske države in Rumunska preko take balkanske zveze povzpele v Evropi na višino sedme velesile in bi postale samostalne tako nasproti trozvezi, kakor tudi nasproti trojnemu sporazumu.« — Ali se bo uresničilo to, kar napoveduje Scotus Viator? Vzpričo najnovejših dogodkov je to pač zelo dvomljivo.

Globasnica. (Blagoslovljenje novega vodovoda in zborovanje.) V nedeljo, dne 6. julija, se vrši ob 9. uri dopoldne slovesno blagoslovljenje novega vodovoda. Popoldne ob pol 4. uri pa priredi tukajšnje izobraževalno društvo zborovanje; na sporedu je poučni govor ter dve izvirni lepi igri: »Strahovi«, ki jo igrajo dekleta, in »Skriti zaklad«, ki ga bodo kopali fantje. Vabijo se vsi prijatelji mladine ter poštene zabave, sosebno sosedna društva.

Libuče. (Izgubil) se je v ponedeljek, dne 16. junija, Martin Pikalo, p. d. Radarjev v Spodnjih Libučah; odšel je od doma ob treh popoldne, češ, da pojde na Brezje; ob šestih so ga videli v Črni od koder se je obrnil proti Štajerskemu. Trpi na hudi božjasti (Valentinovi bolezn); star je 21 let, srednje velik, malo črno obraščen; na sebi je imel cajgaste hlače, telovnik iz lodna, hodno srajco in črn klobuk, odšel je bos. Ker se dozda še ni česar ni zvedelo o njem, se prosi, naj bi vsak, kdor bi vedel za kako sled o njem, to sporočil ali občinskemu uradu v Libučah ali pa župnemu uradu v Pliberku.

Brnca. (Unikum.) Tu sem v naš kraj dopisuje neki gospod — Slovenec seveda — večkratni urednik slovenskih listov, svojim slovenskim svojcem vsa pisma, vse dopisnice in vse razglednice v nemškem jeziku!!! Ali ne verjame? Seveda, kaj takega človek ne verjame prav lahko! V kakšnem jeziku opravlja ta gospod svojo korespondenco, je pravzaprav njegova privatna stvar, toda pisati naslove v slovenskem jeziku, moramo zahtevati od vsakega poštenega Slovenca, kajti to je javna zadeva vseh Slovencev.

Marija na Zili. (Pogreb mučenice.) V četrtek, dne 26. junija, smo ob obilni udeležbi pokopali rajno Majarjevo mater iz Rut. Rajnica je bila leta in leta polna ran po vsem telesu, a je nosila hudo bolezen tako potrpežljivo in vdano v voljo božjo, da je bila vsem, ki so videli to potrpežljivost res

prelep zgled. Zdaj ji je pač že vso to Jobovo potrpežljivost Bog povrnil.

Rikarjavas. (Zahvala.) G. pl. Bugar je v imenu celovške lovske družbe »St. Hubertus« podaril 100 K v namen, da se znesek razdeli med po toči z dne 27. maja oškodovane kmete — posestnike tukajšnje občine. Blagemu daritelju se tem potom najiskrenejše zahvaljuje za lepi znesek: Županstvo Rikarjavas, dne 28. junija 1913. Župan: Val. Picej.

Kazaze pri Dobrlivasi. (Razno.) Načelnik naše hranilnice in posojilnice Šimen Tratnik, po domače Tratnik v Kazazah, si je poiskal družico za življenje, da ž njo deli znanost, veselje in žalost, srečo in nesrečo. Poročen je bil namreč 22. junija z Marijo Nižinc iz kamenske župnije. Nevesta je bila rojena v naši župniji, v katero se je sedaj po smrti svojega prvega moža zopet vrnila. Da bi bilo srečno! — Naše izobraževalno društvo si je uredilo kot prvi večji sad svojega delovanja lepo knjižnico. Mnogo zanimivejših knjig slovenskega slovstva, zabavne ter poučne vsebine, je sedaj članom na razpolago. V knjižnici se nahaja nekaj vezanih letnikov »Bogoljuba«, »Dom in Sveta«, mnogo zvezkov »Slovenskih večernic« ter »Ljudske knjižnice«, gospodarski in gospodinjinski spisi ter nekaj knjig za smeh in kratek čas. Knjižnico dičijo tudi nekateri životopisi znamenitih mož. Bodočim vojakom bo služila zlasti knjiga krščanski vojak, mladeničem sploh knjigi: Mladeničem ter Peter Barbarič; možem: Vojska na daljnem vzhodu in prvi del knjige Vojska na Balkanu z neštetiimi slikami. Ženam in dekletam bosta ugajali posebno knjigi: Slovenska kuharica ter Gospodinjstvo; vsem pa gotovo krasna knjiga o lepem vedenju. Najdragocenejši kras knjižnice je pa brez dvoma knjiga vseh knjig: Sveto pismo starega in novega zakona, vezano v izvirne platnice. Vse knjige, katerih je sedaj 155 in katere imajo skupno vrednost nad 200 kron, so zaznamovane z društvenim pečatom ter zaporednimi številkami. Društveniki, vzemite in berite! Knjige se izposojujejo vsako nedeljo dopoldne in popoldne. — Za naše društvo je darovala na svojem zadnjem običnem zboru hranilnica in posojilnica v Sinčevsi 50 kron, za katere se društveniki iskreno zahvaljujemo.

Št. Peter pri Vašinjah (Prvi napredek.) V naši občini opazamo pod novo ero vendar že nekaj napredek; pozna se že na zunaj vpliv nemškutarskega prvega občinskega svetovaleca, g. A. Steržeta, katerega so poslali kolovodje velikovške nemškutarije v Št. Peter delat nemško politiko. Pokazati je treba celemu svetu tudi dejanski, da naša občina ni slovenska, marveč — durch und durch taitsch. In kot »Bekräftigung der deutschen Gesinnung« moramo seveda imeti napise na kašiputih v nemškem jeziku, a la »Schloß Wallersberg. Namenjeni so ti napisi gotovo velikovskim burgarjem, kot privlačna sila, kajti drugače bi gotovo ne našli sem k nam, oziroma g. Steržetu. Upamo, da bodo sedaj prihajali v večjem številu. Le škoda, da ni več volitev — bilo bi jih kar dovolj, brez kašipotov. — Umevno je, da pika nemškutarke slovenska občina, edina tostran Drave; hočejo jo vsled tega spraviti v boljšo harmonijo z drugimi. Vtaknejo jo torej v nemško obleko, da bi ljudje, ki pridejo semkaj, bili mnenja, da se nahajajo kje sredi Prusije, pod vladjo Viljema II. Mi pa svetujemo tistim, katerim ne prija naše slovensko ljudstvo, kateri ne morejo poslušati slovenske govornice in katerim sploh mrzi, kar je slovenskega, da ne hodijo k nam, in če so že tukaj, naj gredo tja, kjer slišijo vedno le svojo blaženo nemščino. In kdor hoče imeti vse nemško okrog sebe, naj se takoj premesti — na Nemško, kjer bo gotovo ves srečen, in kjer mu ne bo treba sprejemati slovenskih denarjev, ki nimajo »nobene vrednosti«. — Vprašamo občinsko predstojništvo, kaj neki misli, da napravi v slovenski občini — kašipote z edino nemškimi napisi? Vprašamo ga tudi, mu je li znan sklep občinskega odbora glede napisov na kašiputih in tablah, da morajo biti dvojezični napisi? Ali je morebiti že prišel gospod »Graščak« in prvi svetovalec pri občini do take moči, da dela lahko na svojo pest, ne upošteva odborniških sklepov? Kot občani, ki bomo morali plačati kašipota, zahtevamo glede tega

odločnega pojasnila in tirjamo kašipota z napisi v obeh jezikih, ne pa samo v blaženi nemščini. Kdor noče razumeti slovenski, tistemu ni treba pohajati v našo občino, ostane naj tam, kjer lahko gleda cel dan nemške trobojnice in »plavi plevel« ter se raduje nad Heil-klici. — Več občanov.

Prevalje. (Proti šolskemu zakonu.) Znano je na Koroškem ponemčevanje v ljudskih šolah, ki so za slovenske otroke prave mučilnice. — Tudi pri nas si hoče g. nadučitelj Jurkovič splesti zadnji biser v krono svojega ponemčevalnega delovanja s tem, da razdeljuje v šoli slovenskim otrokom: »Jahrbüchlein für die südmärkische Jugend«. Mi Prevaljčani vam povemo, da ne pošiljamo svojih otrok zaradi tega v šolo, da bi postali odpadniki, ampak da bi se kaj za življenje koristnega naučili. Sicer itak vemo, da učitelj ne more dati otroku tega, česar sam nima, zahtevamo pa odločno, da ne iztrgate našim otrokom ljubezni do maternega jezika po takih spisih, katere si raje ohranite zase. Znan bi vam moral biti državni temeljni zakon avstrijski, da se imajo otroci vzgajati k ljubezni do rodne naroda, ni pa smisel tega zakona, da se smejo med slovenske otroke deliti spisi, ki podpihujejo po svoji vsebini sovraštvo do lastnega slovenskega naroda. — Ne mislite, da ste si stekli s svojim ponemčevalnim delovanjem Bog ve kakšnih zaslug, resnica je in ostane: Izdajalec lastnega rodu je in bo vedno zaničevan ali vsaj zaničevanja vreden.

Kapla ob Dravi. (Izredni dogodki.) je dal povod, da so dne 27. m. m. ob ¼ na 2. uro popoldne naši zvonovi veselo zapeli. Kaj je bilo? Naš zvonik, ki se sedaj krije z angleškim skriljem (kamenom) je dobil nazaj svojo krono, svoj kinč, namreč zvezdo. Krasno jo je bil pozlatil naš domačin gosp. Simon Valentin na Strugi, postavil jo je pa na zvonik tesar g. Janez Hornbek ml. iz Št. Janža. Zvonovi so pri tej priliki zapeli in z nami delili veselje; kajti zopet kraljuje v zvezdi nad nami v zlatem svitu ime Jezus. O obširnem popravljanju naše cerkve in župnišča drugokrat kaj več.

Kapla pri Dravi. (Dr. Angerer.) V nedeljo, dne 29. junija, v Kapli pri Zecu ni imel sreče. Prišel je namreč na zborovanje Súdmarke s svojo lajno in bogsive, kaj je v Kapli on z Súdmarko pričakoval; kajti učitelje in nekaj takih, ki brez naberačenih Súdmarkinih novcev ne morejo ne živeti in ne umreti, bi pač lahko kje drugje zbral okrog sebe; saj morajo priti, kamor jih Súdmarka komandira. Iz Kaple je imel razen Zeca enega edinega poslušalca. Drugi niso marali priti, dasi jih je učitelj Malinič iskal po vasi in lovil. Rajši so šli v Sveče na našo versko in narodno slavnost. Tudi ni nič pomagal trud nekega Šimana v Svetnivasi, ki je strašil: Ne hodite v Sveče, tam vas čaka 20 žandarjev, idite rajši k Zecu. Prihodnjič kaj več, danes samo to-le: Tisti, ki so proti 4. božji zapovedi odpadli od maternega jezika, kličejo zdaj proti 1. božji zapovedi ljudi, ki so kakor dr. Angerer od vere odpadli, in jih poslušajo.

Brnca. (Nova maša.) Pred nekaterimi dnevi se je hipoma raznesla po naši župniji novica, da bomo imeli letos na Brnci novo mašo. Novica je prišla tako nenadoma, da trenutno nismo hoteli verjeti, dokler nismo izvedeli gotovo, da ni samo prazna govornica, ampak resnica. Dne 20. julija bodo namreč č. g. Ciril Kandut iz Malošč tukaj na Brnci obhajal svojo novo mašo. Č. g. novomašnik sicer niso izmed naših župljanov, vendar jih dobro poznamo že iz za njihove mladosti, posebno pa izza onega časa, ko so kot študent in bogoslovec pogosto zahajali med nas in zato pozdravljamo njihov prihod, kot bi bili eden naših. Prvotno so nameravali praznovati svojo primicijo v svoji rojstni vasi, v Maloščah, a zaradi nenadoma nastalih ovir in težkoč so morali to misel opustiti in so izvolili za kraj svoje nove maše Brnco. Smatramo to kot veliko čast za našo župnijo in vsi se že prav pristržno veselimo tega slavnostnega dneva, ki bo gotovo privabil sem ogromno množico vernega slovenskega ljudstva iz vseh sosednjih župnij. Hočemo se pa tudi potruditi, da Gospodovega posvečenca pristržno, obenem pa tudi dostojno in z vsemi častmi sprejmemo in mu skušamo nadome-

stiti to, kar bi mu dala domača vas. Novomašniku pa že zdaj kliče: Iskreno pozdravljen in dobro došel v naši sredi!

Lipa. (Slovo.) »Nazaj v planinski raj.« Take občutke so imeli z Gregorčičem naš č. g. župnik Nagel, ko so prišli iz goratih Selk nam v dolino. Komaj tri leta so vstrajali, pa so se preselili nazaj v romantično obirsko gorovje. Le-tam so v krogu nekaterih svojih duhovnih sobratov kakor drugih prijateljev obhajali na dan sv. Janeza Krstnika svoj god in vmeščenje na novo župnijo. Po cerkvenem pravilu, ki ga je vodil č. g. župnik dekanjski svetnik Weis, smo na novem domu č. g. slavljenca vživali ljubeznivo gostoljubnost, ki jim je v veliki meri prirojena. Da pri tem ni manjkalo napitnic in raznih nagovorov, je samoobsebi umevno. Bog daj dobremu g. župniku tam doseči vse tisto, kar si želi. Lipljani jih bomo ohranili v hvaležnem spominu. Č. gospodu Tojniku, sedanjemu našemu provizorju, pa kliče: Dobrodošli! z željo, da bi jim Vsemogočni blagoslovil tudi med nami trdapolno versko in narodno pastirovanje.

Pozor!

30 — 50 kron

ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.

Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Društvena naznanila.

Dobrlavas. Tukajšnja podružnica »Slovenske Straže« priredi svoje letno zborovanje v nedeljo, dne 13. julija, popoldne po blagoslovu v gostilniških prostorih Marije Cunder, po domače Mežnarke v Kokju. Na sporedu sta dva govora; enega govornika pošlje centrala »Slovenske Straže« v Ljubljani. Za zabavo in razveseljevanje bo skrbel naš vrli pevski zbor. Ob koncu je pa, kakor lansko leto, tudi letos tombola, ki bode vsem udeležencem nudila mnogo razvedrila. Prireditve se vrši le pri lepem vremenu, sicer se pa preloži na nedeljo pozneje. Slovenci iz Dobrlavasi in okolice, pridite v obilnem številu! — Odbor.

Možica. Izobraževalno društvo »Peca« v Možici priredi dne 13. t. m. precej po maši, ki je ob 9. uri, v prostorih g. Žagmojstra svoj občni zbor s sledečim sporedom: 1. Poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja; 2. poučen govor; 3. volitev odbora; 4. služajnosti. Odbor.

Cerkvene vesti.

Sodalitas Ss. Cordis ima prihodnji četrtek 10. julija sestanek v Celovcu. Poroča preč. gosp. Jos. Zeichen.

Imenovanja v stolnem kapitelju. Cesar je imenoval mil. g. stolnega sholastra in prelata Ferdinand Wappisa za stolnega dekana in mil. g. dr. Jožefa Somerja za stolnega sholastra krškega kapiteljna.

Šola za organiste. Meseca oktobra se zopet začne prvi letnik dveletnega tečaja za izobrazbo mladih organistov. — Prošnje, ki jim je priložiti zadnje ljudskošolsko izpričevalo in izpričevalo npravnosti od pristojnega župnega urada, naj se pošljejo gosp. predsedniku cecilijanskega društva, mil. g. stolnemu dekanu Ferd. Wappisu v Celovcu.

Cecilijansko društvo. Občni zbor cecilijanskega društva se bo vršil 15. oktobra t. l. v Beljaku. Spored: Ob 9. uri slovesna s. maša, potem slovesno zborovanje, za katero je obljubil slavnostni govor gosp. p. Horn; ob 2. uri popoldne je blagoslov, petje na koru in koncert na orglah.

Sveta vojska.

V vednost vsem, ki se zanimajo za protialkoholno gibanje in ki hočejo sodelovati v velikem boju za rešitev slovenskega Korošca iz spon kralja alkohola, sporočamo sledeče: V krščansko-socialni zvezi za Koroško se je ustanovil odsek »sveta vojska«, ki ima to nalogo, da razširja med slovenskim ljudstvom zmisel za organizirano treznost in zdržnost, da skrbi za protialko-

holna predavanja v naših društvih, da ustanavlja društva »svete vojske« ter daje nasvete, kako se taka društva ustanavljajo. Dne 19. t. m. se bo za Celovec ustanovila »Sveta vojska«, ki bo obenem potem tudi koroška centrala, v katero potem lahko vstopijo tudi zdržniki (abstinenti I. stopnje) ter trezniki (II. stopnja) na deželi, ki so v takih krajih, kjer ni »Svete vojske«. Zdržniki ali abstinenti se imenujejo tisti, ki se odpovedo vsem alkoholnim pijačam, torej žganju, vinu, pivu itd., trezniki ali zmerniki (II. st.) se imenujejo pa tisti, ki se odpovedo žganju, likerjem, konjaku, rumu, ter sploh vsem mnogoodstotnim (30% do 80%) alkoholnim pijačam docela, pivo, vino in mošt pa se zmerno uživati zavežejo. Zaveza se napravi ali za celo življenje, ali do preklica, najmanj pa (in to je navadno) za eno leto in sicer od kresa do kresa, ker je sv. Janez Krstnik zaščitnik tega gibanja. Kdor pristopi med letom, naj do kresa poskuša, na družbeni praznik se pa resno zaveže. Vsak, kdor pristopi, dobi sprejemnico s pravili ter podpiše obveznico. Udnina znaša letno 1 K, za kar pa dobi vsak tudi poučno knjižico »Sveta vojska, kdo se upa vanjo«. Udnina se nastavi lahko tudi nižje, vendar mislimo, 1 K bo vsak organizirani zdržnik oziroma zmernik lahko prihranil in podaril v dober namen. Kjerkoli bi hoteli ustanoviti »Sveto vojsko«, naj se obrne po pravila na podpisano zvezo. — V »Sveto vojsko« smejo vstopiti poleg mladeničev in deklet, mož in žen tudi šolski otroci, vendar se ti zapišejo v poseben zapisnik. Otroci naj bi bili vsi abstinenti, t. j. popolni zdržniki. Otroci-abstinenti se imenujejo »mladi junaki« in dobijo pri vstopu male lične podobice sv. Janeza Krstnika. — Vseslovenska centrala je pa v Ljubljani. Kranjci so nam že daleč popred. Oni bodo sedaj v času rednih letnih občnih zborov »Svetih vojsk« sestavili podrobno statistiko vseh tamošnjih »Svetih vojsk« ter zlasti števila vseh njihovih članov. Tudi podpisani odsek je dobil od centrale v Ljubljani poziv s prošnjo, naj zbere tudi za Koroško tozadevno statistiko. Zato si je odsek dovolil razposlati na vse velečastite kn. šk. župnijske urade v slovenskem delu Koroške tozadevne tiskovine. Velečastite župnijske urade zato ponižno prosimo, naj bi blagovolili to letno poročilo izpolniti in potem poslati na spodaj označeni odsek. Kjer protialkoholne družbe še ni, je pa gotovo kak zdržnik ali zmernik v zgorajšnjem pomenu besed. Poročilo prosimo vsaj do 20. t. m. — Glasilo tega gibanja bo tudi za Koroško »Zlata Doba«. Prosim pa tudi slavno uredništvo »Mira«, da tudi ono blagovoli sprejemati za »Mir« članke protialkoholnega značaja in jih uvrščevati v »Glasnik slov. kršč.-socialne zveze.« — »Slov. kršč. soc. Zveza za Koroško, odsek: »Sveta vojska«.

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Molža.

Po drugih deželah je navada, da molzejo le moške osebe. Le pri nas po Slovenskem molzejo ženske. V naprednejših deželah pa molzejo celo gospodarji sami. Zakaj? Ker vedo, da je treba kravo zmiraj čisto do zadnje kaplje izmolziti, kar navadno posli nimajo navade in le prav radi bolj površno molzejo. Tam gospodar ve, da je krava dobra mlekarica vredna po 1000 kron in še več in ako se pri molži pokvari, je to velik udarec v njegovem gospodarstvu. Zato pa tam gospodar vso pozornost obrača na pravilno molžo.

Mleko, ki enkrat ostane v vimenu, je za vselej izgubljeno. Motiš se, ako misliš, da ti bode krava dala pri prihodnji molži toliko več mleka, kolikor ga nisi izmolzila.

Zgodi se, da oseba, ki molze, pusti mleko v vimenu, ker nima dosti velike posode pri molži. Ne zdi se ji vredno iti po drugo posodo in čisto izmolziti. Misli si, kaj teh par kapljic, saj ni vredno, pri prihodnji molži mi itak prav pride. Po sesanju telet je istotako potrebno poizkusiti, ako je tele kravo čisto posesalo. Ako ne, se mora po-

molziti. Mleko, ki zaostaja v vimenu, lahko povzroči vnetje vimena ali pa se v vimenu sesiri in vse mleko pokvari. Takšno mleko je za uživanje škodljivo.

Z dobrim izmolzavanjem do zadnje kaplje se krava popravi in da več mleka nego ga je dajala navadno in nasprotno. Pri slabi molži ne zadostuje morda, da dobimo manj mleka, lahko se prime krave tudi kakšna bolezen, ki pogostokrat zapusti za seboj zle posledice.

Gospodnje se večkrat pritožujejo, da je malo smetane na mleku, ne vedo pa, da je vzrok temu največkrat slaba molža. Poizkušnje so pokazale, da je zadnje mleko pri molži vedno najbolj mastno.

Jutranje mleko: začetek molže 1:0 odst., sredi molže 3:2 odst., konec molže 5:6 odst. maščobe.

Opoldansko mleko: začetek molže 2:8%, sredi molže 4:5 odst., konec molže 6:6 odst. maščobe.

Zvečerno mleko: začetek molže 2:5 odst., sredi molže 4:0 odst., konec molže 5:0 odst. maščobe.

Vidimo, da so zadnji curki mleka vedno najbolj mastni. Že iz tega je razvidno, kako je potrebno vselej čisto do zadnje kaplje izmolziti.

Molze naj se vedno ob določenem času. Ako se pri molži ne držimo pravega časa, potem se lahko zgodi, da enkrat prezgodaj, potem zopet prepozno molzemo. Mleko se neenakomerno proizvaja v vimenu, kar ni zdravo za vime. Enkrat je vime še prazno, ko gremo molzt, drugokrat morda kravo že mleko tišči. S tem se vime lahko toliko pokvari, da krava mleka ne more več držati, kar je gospodinji v škodo. Koliko imajo krave prestat na sejnih, ob priliki premovanj in večkrat tudi ob nedeljah, ko se molža zanemarija. To je kravam v kvar in osebam, ki molzejo, v sramoto, ker se jih mora prištevati med nespametne. Pravi poznavalec dobrih mlekaric pozna mlečnost krave tudi tedaj, ako je krava pomolzena. Veliko lepše bi bilo dokazovati mlečnost krav od gospodinj z zapisnikom poizkusne molže v roki, ne pa z nepomolženo kravo. Z mlečnim zapisnikom bi se povzdignila vrednost krave in ugled vzorne gospodinje.

Krave, ki se slabo molzejo, izgubijo veliko poprej mleko in dalje časa suhe stoje, kot one, ki se dobro molzejo.

Preden se začne z molžo, naj se vime s suho snažno kunj obriše in odrigne. Le tedaj, ako je krava onesnažena, se vzame mlačna voda za čiščenje vimena. Pri tem, ko se vime s suho kunj odrigne, se mlečne žleze v vimenu razdražijo in krava preje mleko pripusti. Molzti je vedno s polno roko s stiskavanjem sesca s prsti od zgoraj navzdol. Grda je navada, namakati si roke z mlekom, potem še nesnažno vime z umazanimi rokami molziti. Kdo more imeti tek do mleka? Torej si je treba pred molžo tudi roke umiti in nadjati snažen predpasnik. Ne sme se molzti leva ali desna dva sesca skupaj, temveč leva in desna sprednja in leva in desna zadnja dva sesca skupaj. Lahko se tudi molze desnega sprednjega in levega zadnjega skupaj in nasprotno. Tako se levi in desni del vimena naenkrat obdelujeta, krava pa preje mleko pripusti in je mogoče tudi bolj čisto pomolziti. Sicer se najdejo ugovori proti temu, da se ni mogoče tako navaditi. Kakor se je treba odvaditi molže s tremi prsti, tako se je privaditi molže, ki je pravilnejša. Mleko mora teči v debelih curkih v žehtar, kar označi dobrega molzača. To se doseže s popolnim iztisnjenjem vsakokrat, kadar se pritisne mleko navzdol. Vaja napravi mojstrskega molzača.

Starega držati se moramo posebno tedaj, če ne vemo gotovo, če je že kaj boljšega novega došlo. To pa se menda ne dogaja pri odvajajočih sredstvih, ker mnogo novih odvajajočih sredstev začena slabiti čreva. Zato ostanemo radi pri Fellerjevih priznanih, lahko odvajajočih rabarbara-kroglicah z zn. »Elza-kroglice«. 6 škatlic za samo 4 krone pošilja franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 67, Hrvatsko. Tudi Fellerjev bolečine lajšajoči fluid z zn. »Elza-fluid«, 12 steklenic za 5 kron franko naj bi vedno imeli doma.

Vsled družinskih razmer se proda **lepo posestvo**, na katerem se lahko redi kakih 6 goved in par konj. Gospodarski stroji so na **vodni obrat**, ki je ob močnem vaškem potoku še razširljiv. Naslov pove iz prijaznosti: **Trgovina železja J. B. Hafner, Celovec, Paradaisergr. 3.**

Mlinar, pošten in zanesljiv, išče službe v kakem kmetiskem mlinu. V kakem ugodnem kraju vzajem tudi v najem. Ponudbe pod šifro „Mlinar“ pošto-ležeče Šmihel pri Pliberku, Koroško.

Loterijske številke.

Brno, 25. junija: 70 66 3 19 71
Gradec, 25. junija: 36 45 19 49 77
Linc, 28. junija: 31 87 57 64 58

Tržne cene v Celovcu

26. junija 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)			
	od		do		K	v		
	K	v	K	v				
Pšenica	—	—	—	—	—	—		
Rž	21	25	23	—	13	—		
Ječmen	—	—	—	—	—	—		
Ajda	—	—	—	—	—	—		
Oves	22	—	23	50	8	26		
Proso	—	—	—	—	—	—		
Pšeno	—	—	32	16	20	—		
Turščica	—	—	—	—	—	—		
Leča	—	—	—	—	—	—		
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—		
Repica (krompir)	—	—	6	—	2	60		
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—		
Seno, sladko	8	50	11	—	—	—		
„ kislo	6	40	8	50	—	—		
Slama	3	60	4	80	—	—		
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—		
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—		
Mleko, 1 liter	—	24	—	28				
Smetana, 1 „	—	60	1	20				
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	40				
Sur.maslo (putar), 1 „	2	60	4	—				
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30				
„ sur. 1 „	2	—	2	20				
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40				
Jajca, 1 par	—	13	—	18				
Piščeta, 1 par	2	80	3	60				
Race	—	—	—	—				
Kopuni, 1 par	—	—	—	—				
30 cm drva, trda, 1 m ² .	3	—	3	60				
30 „ „ mehka, 1 „ .	2	50	3	20				
Živina	Počrez		100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
			živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do		
v kronah								
Konji	—	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	
„ za vožnjo	540	600	—	—	—	9	6	
Junci	406	—	—	—	—	1	1	
Krave	210	556	74	—	—	22	8	
Telice	320	—	—	—	—	2	1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	16	60	—	—	—	264	150	
Ovce	—	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	—	

Kmetje, za poletni čas dobite dobro in **VINO** pri **Ivanu Hochmüller**, Beljak, Peraustraße št. 1.

Hranilnica in posojilnica za Vovbre, Sv. Štefan in Kloster

vabi na

občni zbor

ki se vrši

dne 6. julija ob 4. uri popoldne v župnišču (po blagoslovu) v Vovbrah.

Spored:

1. Poročilo o lanskem poslovanju.
2. Odobritev lanskega zaključka.
3. Odobritev nekaterih posojil.
4. Slučajnosti.

Če ob določeni uri občni zbor ni sklepčen, se vrši isti pol ure pozneje ob vsakem številu članov.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Lepo posestvo

v okolici Žihpolja, 1½ ure od Celovca, ki obsega 65 orolov sveta, največ gore in lesa, se z letošnjo posetvijo in košnjo proda po prav vredni ceni za 18.000 kron. Naslov gospodarja pove upravništvo „Mira“ št. 26.

Naprodaj

je **lepo posestvo** z zidano hišo in hlevom, ki obsega čez 4½ ha njiv, čez 2½ ha travnikov, 14½ ha gozda in nekaj vrta ter je oddaljeno 1¾ ure od Celovca v rodovitnem kraju. Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 27.

Trgovska hiša

na Gorenjskem v zelo prometnem kraju, stoječa ob križišču glavnih cest, prikladna za vsakovrst. trgovino, tudi za zasebno bivanje

se prodaja

vsled premenitve življenjskega poklica pod lastno ceno. Naslov pove uprava tega lista št. 27.

V zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.80, po pošti franko K 1.— več.

Važen oglas „Slovenske Straže“. Čitajte! Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogatiti le s srečko!

400.000 urška srečka

je v to svrhu prva in najpriporočljivejša srečka ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov. ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanj izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnjega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

POZOR! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. avgusta 1913! Glavni dobitok 400.000 frankov!

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.

Važno! Sprejemajo se tudi priglasila k nakupu srečk avstrijske drž. razredne loterije. Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani Kongresni trg št. 2

s pravico javnosti vsled razpisa c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 20. avgusta 1911, št. 28.837.

Sprejemno naznanilo.

V dvorazredno Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani se bodo sprejemali učenci dne 5. in 7. julija tega leta od 10. do 12. ure dopoldne.

V pripravljani razred se sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 13 let ter so dovršili najmanj štiri razrede ljudske šole.

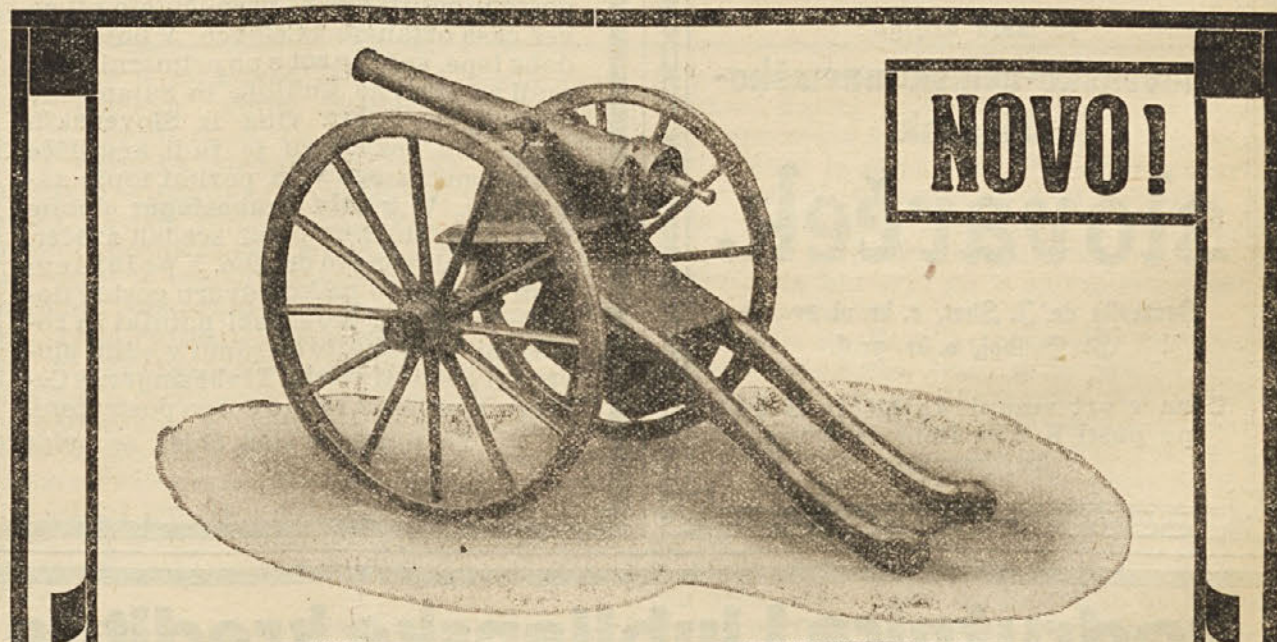
V I. letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejmejo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

K vpisu naj pridejo učenci v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in K 15.— vpisnine in prispevka k učilom.

Ostala pojasnila daje — tudi pismenim potem —

V Ljubljani, 20. junija 1913.

ravnateljstvo.

Priporoča svoje patentirane

topiče za svečano streljanje. S tem topičem se odda v eni minuti 10 do 12 strelcov. Konstrukcija je tako izsredna, da je pri streljanju vsaka nevarnost izključena.

Pok je silno močan ter je prikladen tudi za naznanjanje požara.

Pojasnilo in cenike na zahtevo zastoj.

Fr. Ševčik,

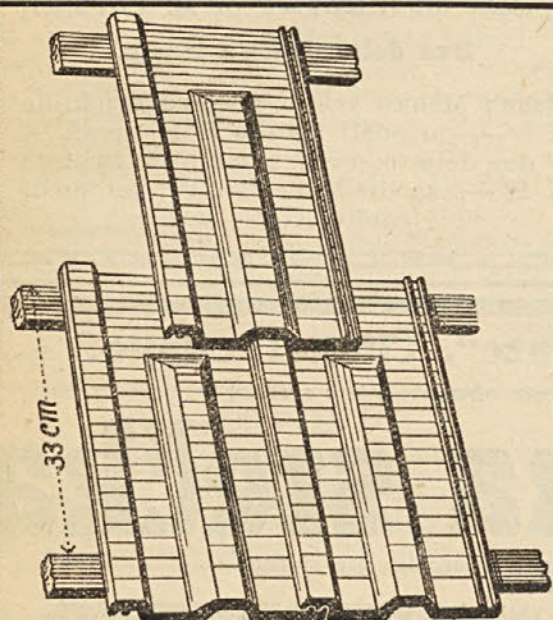
puškar v LJUBLJANI.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

❖ s poševno obrezo in priveznim nastavkom ❖

Brez odprtin navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!
: Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Hranilnica in posojilnica na Djekšah

ima svoj

redni občni zbor

na god sv. Alekša, dne 17. t. m., takoj po
sv. maši v posojilnični sobi lastne hiše na
Djekšah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Posvetovanje in sklepanje o obrestni meri.
5. Rešitev došlih prošenj.
6. Dopolnilna volitev.
7. Predlogi in slučajnosti.

K obilni udeležbi prijazno vabi

odbor.

40 m ostankov K 13.50.

Vsled balkanske vojske je zaostala množina
lepo sortiranega, zajamčeno pristnobarvnega in
pralnega blaga, ki se prodaja po 50% pod iz-
delovalno ceno: Kanafasi, oksfordi, cefiri za
srajce in bluže, modrotiski za obleke in pred-
pasnike, šifoni, platno, deleni, brisalke. Razpošilja

tkalnica Austria

Gießhübel pri Novem Mestu n. M.

Dolgost ostankov je 3—18 m.

Pri naročilih dveh zavojev se pošlje franko.

GREGOR GRABER

cerkveni slikarski mojster

v Štebnu pri Beljaku, pošta Malošče
se priporoča častiti duhovščini za vsa v to
stroko spadajoča dela.

VINO Vipavsko belo, Istrski
teran, Opolo, Tirolec,
rdeč, sladka vina, Muškato,
Refoško, krvna vina. Prodaja na debelo
in na drobno.

IVAN HOCHMÜLLER, Beljak, Peraustr. 1.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

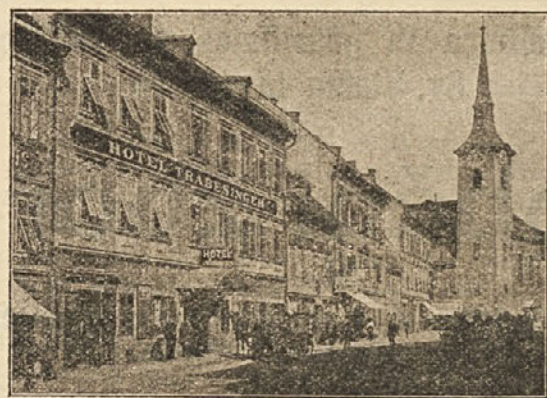
Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica hotela Trabe-
singer se vljudno priporoča vsem ve-
lečenjem slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatga vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu Trabesinger dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela

Alojzija Leon.

V zalozi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-
slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in
Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2.40,
po pošti K 2.50. Dobi se v vseh
knjigarnah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fondi okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predjume na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradažu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

MIR

Glasilo koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravištvu lista »Mir«
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXII.

Celovec, 5. malega srpana 1913.

Št. 27.

Vabilo na naročbo.

Vse cenjene naročnike prosimo, da
ostanejo zvesti »Miru« tudi v drugi po-
lovici leta 1913. Koroški Slovenci! Za-
vzemite se za svoje glasilo bolj kakor
dosedaj! Z naročnino zaostale naročnike
vljudno prosimo, da čimprej storijo svojo
dolžnost. List stane mnogo in se morajo
stroški zanj redno plačevati.

Uredništvo in upravištvu.

Einspielerjeva slavnost v Svečah.

Na temni, trnjevi poti, ki jo moramo
hoditi koroški Slovenci v negotovo prihod-
nost, nam je prisijal svetel, solnčni žarek,
poln blagodejne toplote: Einspieler-
jeva slavnost v Svečah dne 29.
junija. — Slaviti Andreja Einspielerja ob
stoletnici njegovega rojstva in ob petin-
dvajsetletnici njegove smrti je bila nam ko-
roškim Slovincem sveta in sladka dolž-
nost! Ne samo dolžnost, ampak prirčna po-
treba! — Skrb je bila samo ta, bo-li sloves-
nost dostojna? — Zdaj, ko je minil ta lepi
dan, lahko pravimo: lepo je bilo.

Slovenska krščansko-socialna zveza, ki
je prevzela nekako oporoko Einspielerjevo,
vzgojiti v katoliško - narodnem duhu koro-
ške Slovence, je priredila torej to slavnost.

Marljive roke fantov in deklet iz Sveč
so bile spletile vence in postavile slavaloke!
— Na prijaznem travniku, obdanem od
sadnih dreves, so pobožna srca postavila
oltar za slovesno mašo. V vseh sosednjih
farah se je razglasila slavnost s prižnic.
Ljudstvo so dušni pastirji vabili v Sveče
kot na kako božjo pot! Cela slavnost, cele
Sveče, cel 29. junij je bil v resnici velik cer-
kveni praznik za Rož! — To smo ravno ho-

teli. Praznovati smo hoteli Einspielerja kot
vzor-duhovnika, kot moža, ki je večnolepa,
životvorna načela katoliške cerkve razšir-
jal med Slovinci. Kot nalašč obhaja kato-
liška cerkev ravno to leto 1600letni Konstan-
tinov jubilej, kojega vsebina in pomen je v
besedah: »V tem znamenju boš zma-
gal« tako kratko in jasno izražena. Takoj
nam je bila dana priložnost, združiti oboje
v eno lepo harmonijo; kajti prega-
njanje, ječe, mučeništvo, kato-
liška vera, Einspieler, koroški
Slovenci so pač glasovi, ki so se zlivali
že od nekdaj v harmoničen zbor.

Cerkvena slovesnost.

Zgodaj že, od 6. ure naprej so se vrstile
maše v cerkvi pred Najsvetejšim! »Orli« so
v ličnih uniformah stali na častni straži
pred Najsvetejšim, Kristusu v čast, ljud-
stvu v spodbudo! — Ljudstvo se je gnetlo
okrog spovednic in okrog mize Gospodove!
Ko se je bilo ljudstvo pokrepčalo z mesom
in s krvjo Zveličarjevo, smo stopili ven na
prosto! Nosili smo Kristusa v slovesni pro-
cesiji skozi naša polja in po cvetličnih li-
vadah, da je Kristus blagoslavljal Sveče!
Pred baldahinom je stopala četa čilih Or-
lov. Na prazničnem prostoru pod milim ne-
bom se je potem vršila slavnostna pridiga
in pontifikalna maša. G. župnik Svato n
je z mogočnim glasom pripovedoval 1500
koroškim Slovincem o pokojnem Andreju!
Rešil je častno svojo nalogo in slovesno in
častno so zvene le njegove besede, ko je do-
kazoval, da vse, kar imamo zdaj, Mohor-
jevo družbo, »Mir«, katoliško organizacijo,
prav vse izvira od Einspielerja! Zaklical je
ob koncu ljudstvu, naj se oprime slovenske
kršč.-soc. zveze, ki je vsaj deloma prevzela
Einspielerjevo oporoko.

Pri pontifikalni maši je vzbujalo pozor-
nost šentjakobsko pevsko društvo »Roži-
ca«. — To je bilo v resnici cerkveno petje!
Te priproste besede »Pred Bogom poklek-
nimo« so se valile tako milo in slovesno
čez neštete množice in so tako neprisiljeno
dvignile naša srca v nebeške višave, da smo

vsi čutili: To je pravo petje, to je petje, ki
blaži in navdušuje, to petje je bila narav-
nost molitev.

Ne poznamo pevovodje; pravijo mu
menda gospod Ravtar! — Ostanite, tako
pravimo mi, med nami ter nas učite še v
bodoče takega petja!

Po pontifikalni maši je na Adamovem
vrtu g. monsig. Valentin Podgorc razvil
v velikih, mogočnih potezah Einspielerjevo
delovanje.

Govor g. msgn. Podgorca.

Govornik se je spominjal Einspielerjeve
osebe. Udeleževal se je njegovih zborovanj,
obiskoval ga je v njegovi delavnici, udele-
žil se njegove zlate sv. maše in nazadnje
nosil z drugimi bogoslovci krsto Einspieler-
jevo. Einspieler je eden najslavnejših mož
Koroške. Kakor se mora iti iz mesta, da se
vidi, kako je stolp visok, tako je treba da
mine časa, predno se more ceniti tak mož.
Minula so po njegovi smrti že leta, a An-
dreja se ne pozabi.

Bil je iskren prijatelj mladine: izboren
katehet! Kot tak zgled vsakemu duhovni-
ku. Naj duhovnik spozna, kaj mu je šola,
kjer ga otroci spoštujejo in jim je dober
katehet takorekoč prvi za Bogom. Odrasli
so pa podobni polju, o katerem govori evan-
gelij: en del semen pade na trdo pot, dru-
gi med trnje, tretji na plitva tla in če se le
četrtinka prime, se mora duhovnik na ko-
lenih Bogu zahvaliti. Predstojniki so An-
dreja spoznali kot izbornega kateheta in ga
poklicali kot veroučitelja na realko v Celov-
ec. Ta služba je bila težavna tudi v Ein-
spielerjevi dobi, v kateri se je, ne manj ka-
kor danes, delalo zoper cerkev in priprav-
ljajo mladeniče na odpad od vere. Služba
veroučitelja v srednjih šolah je silno težav-
na. Stari so imeli rek: Quem dii odere pae-
dagogum fecere (kogar Bog kaznuje, da mu
posel učitelja.) Dijak je uporen, sirov in
nehvaležen — kakor je neužitno nezrelo ja-
bolko, čas šele pride, da dozori. Govornik je
poznal vseučilišnega profesorja, ki je prav-
il, kako so častili dijaki-realci svojega ka-

Podlistek.

Celovška čitalnica.

(Po virih spisal F. K.)

(Dalje.)

Prva veselica celovške čitalnice 1. 1872.
se je vršila dne 20. januarja. Spored je bil
sledeči: 1. »Slovan«, pevski zbor. 2. »Liepa
naša domovina«, zbor. 3. »Povodni mož«,
deklamiral prof. pl. Kleinmayr. 4. »Stru-
nam«, osmospev. 5. »Srbska popotnica«,
zbor. 6. O važnosti čitalnic je govoril župnik
in vneti rodoljub Matija Majar. 7. »Kje dom
je moj«, zbor. 8. »Naprej zastava Slave«,
zbor.

Beseda v Prešernov spomin.

Kakor je priredila »Slovenska Čitavni-
ca« že Vodnikovo besedo, tako je počastila
spomin pesnika-prvaka Prešerna 4. febru-
arja 1. 1872.

Dolgo Slovenci niso pravično cenili na-
šega prvega pesnika — Prešerna, ker je ne-
omejeno vladal v slovenskem slovstvu oče
Bleiweis, ki ni imel pravega zmisla za hčer-
ko božjo, — za pravo poezijo. Bila je doba
političnih bojev, ko je vsak domorodec mi-
slil, da mora koristiti narodu tudi z verzi,
česarvno so bili prav šepavi. Šele »Slovenski

Glasnik« je bil leposloven list v besede pra-
vem pomenu. Anton Janežič ima zaslugo,
da je vzgojil mlad, čil literaren rod — Jur-
čiča, Levstika, Stritarja, S. Jenka. V zadnjih
letnikih »Glasnika« se je oglašil tudi že go-
riški slavček Simon Gregorčič. Le bobneča
beseda govornikova je veljala kaj, in zato
so cenili le domoljubne pesni. Koseski je s
svojimi bobnečimi verzi navduševal mladi-
no, ki je čutila le patos njegovih besed, ki
pa ni spoznala jedra prave poezije. Šele
Jurčič in Stritar sta Prešernu zopet pribori-
la ono mesto v slovstvu, ki mu po pravici
gre. Izdala sta l. 1866. v »Klasju z domačega
polja« Prešernove »Pesmi«. Stritar je napi-
sal izdaji lep životopis in estetično kritičen
uvod. In tako je prišla do veljave zopet pra-
va poezija, do veljave je prišel zopet Pre-
šeren.

In zato se ne smemo čuditi, če so se ga
spomnili tudi celovški Slovenci in priredili
Prešernovo besedo.

Kakor razvidno iz programa, je vodil
Prešernovo besedo prof. Julij pl. Kleinmayr,
ki je takrat služboval na celovški gimnaziji
pod starim častitljivim ravnateljem M. dr.
J. vitezom Burgerjem, kateremu je sledil
leta 1873. ravnatelj L. Schmued.

Slavnost se je vršila v Schröderjevi dvo-
rani. Nagovor je imel tedanji osmošolec,
sedanji tinjski prošt Gregor Einspie-

ler. Pevski zbor je nato zapel »Slovansko
himno«, kateri je sledila »Lipa oživiljena«.
»Slovesnostni« govor je govoril sedmošolec
Fric. Zbor je nato zapel Prešernovo »Stru-
nam«, kateri je sledila »Byvali Čehove«, ki
jo je pel tudi zbor. Sedmošolec Kek je igral
na goslih potpourri iz Balfijeve opere »Ci-
ganka«. Na klavirju ga je spremljala gospo-
dična Janežičeva.

Sledila je »Elegija« na gosli s spremlje-
vanjem glasovirja. Nato se je oglašil zopet
zbor, ki je zapel »Domovini« ter »Plahe
deklice«. Zopet je nastopil osmošolec Gre-
gor Einspieler, ki je deklamiral Prešerno-
vega »Učenca«. Sledili sta dve pieci na gla-
sovir. Zbor je zapel »Šopek narodnih pesmi«,
ki jih je zložil Kocjančič. Kot prvo pesem
je zapel zbor »Slovensko himno«, kot zad-
njo »Slovana«. Tako se je vršila ta domo-
ljubna slavnost. — Težko je za nas, ki zbi-
ramo po raznih virih suhoparne podatke iz
te dobe, opisati pravo razpoloženje in duha,
ki je vladal takrat na Koroškem in v Celov-
cu. To bi prav mogel oceniti le Gregor
Einspieler — živa priča iz tedanje dobe. In
če so že Vošnjakovi »Spomini«, ki jih je
izdala »Slovenska Matica«, vlezanimivi in
nam pojašnjujejo marsikatero temno točko
iz našega kulturnega in političnega življe-
nja, tembolj bi bili zanimivi spomini Gre-
gorja Einspielerja, ki je veliko deloval v

teheta. Seve: Einspieler je bil vesel mož, temeljito izobražen in spreten govornik, tak veroučitelj je moral imponirati. V tej službi je Einspieler ostal do zadnjega.

A ni ostal le pri službenem delu: goreč duhovnik je videl, da se je treba proti nasprotnikom vere boriti s tistim orožjem, katero rabijo oni, da je treba z družbi boriti se proti društvom, s časniki zoper časnike, s shodi zoper shode. Pred francosko revolucijo so ljudje tudi molili, a niso znali nastopiti zoper brezverce z enakim orožjem in prišla je nesreča; Bolgari so izkusili pri Čataldži, da z vso svojo hrabrostjo zoper Turke niso nič več zamogli, ker tam niso imeli takih topov kakor Turki. Zato je Einspielerjevo bistro oko zapazilo, da je treba časnika in je ustanovil nemški krščanski časnik za Koroško. Čudovito je delo v tem časniku! Andrej Einspieler je še pri svoji zadnji zlatomašniški slovesnosti tožil, da je sam, sam! Sam pisati vsak teden časnik poleg dela, ki ga je imel kot društveni organizator, to je delo vsega občudovanja vredno. A to še ni vse. Einspieler je spoznal, da potrebujejo tudi Slovenci na Koroškem svoj časnik in je ustanovil »Mir«, ne da jih uči mirovati, marveč »Mir« hočemo napraviti zoper Nemce, to je »zid« hočemo napraviti, je dejal prijateljem. In tudi s tem se Einspielerjevo delo ni končalo. On je tudi ustanovnik katoliškega rokodelskega doma v Celovcu.

Einspielerjevo delo še obstoji: med njegovimi napravami je najslavnejša Družba sv. Mohorja v Celovcu. V tem naj se kaže ljudstvo, da vsaka hiša postane ud te Družbe. Izhaja še Einspielerjev »Mir«. Vsaka hiša naj bo naročnik na ta list. Duhovniki naj sodelujejo, dopisujejo naj tudi fantje in dekleta slovenskih društev, da bo list tem bolj zanimiv.

Rož je Einspielerja porodil. Dolžan je njegovemu spominu, da ohrani svoj slovensko-katoliški značaj. Einspieler je začrtal slovenskemu ljudstvu na Koroškem program za šole, za politiko in socialno življenje: tega programa še nismo dosegli, morebiti smo od tiste dobe le slabeli, ne v vsem sicer. V zadrugah imamo organizovanih 9000 slovenskih posestnikov, ki oskrbujejo 7 milijonov našega premoženja, to je veliko. A na drugi strani je nastopanje nasprotnika vedno bolj drzno in se že upa vsiljevati se na sveto mesto, da bi tam branil govoriti ljudstvu v maternem jeziku in prepovedal otroke učiti domači slovenščini. Vedno bolj se množijo ljudje, ki hite kakor izgubljeni sinovi od svojcev in ne vidijo, kako ima zanje pripravljene službe nasprotnik: službe svinjskih pastirjev. Naj veje Einspielerjev duh zanaprej nad Slovenci in nad Rožem, da ostane rod zvest starim svetinjam: veri, domu in cesarju!

javnem življenju na Koroškem. Žalibog so se Korošci — naši predniki, premalo brigali za zapuščine mož - veljakov, ki so delovali med nami, raztreseni so njih »udje« po vseh vetrovih sveta, veliko pa se jih je sploh izgubilo za vedno. Ti dokumenti pa tvorijo našo kulturno zgodovino. In zato je naša sveta dolžnost, da rešimo to, kar se še rešiti da. Pri posameznih osebah se take reči poizgube, ustvariti je treba društvo, ki se bo za toanimalo in ki bo imelo nalogo, graditi slovensko koroško zgodovino. Dobrodošli pa so, kakor že omenjeno, tudi spomini — memoari — naših, v boju osivelih rodoljubov!

Prešernova slavnost »Slovanske Čitavnice« v Celovcu, ki so jo priredili pod vodstvom prof. pl. Kleinmayra celovski dijaki, je vzbudila tudi širom slovenske domovine pozornost.

»Narod. Čitalnica v Rojanu« je poslala sledeče pismo: »Mili bratje! Od peneče Adrije pozdravljajo Vas zvesti sinovi majke Slave ter obračajo oči na Vaše delovanje. Iz tisočerih prs kličemo od slavjanskih obalov: Živeli slovenski dijaki v starodavnem Gorotanu!!! Živela Slovenija!!! V Rojanu, 3. februarja 1872. — Za odbor: Holmar, tajnik.«

Tudi Slovenci iz Uke v so poslali brzojavko predsedniku »Čitavnice« Roßbacherju:

Popoldne.

Ob pol 1. uri popoldne se je ljudstvo nekoliko odpočilo in košilo. Po blagoslovu ob pol 3. uri je nastopila naša avantgarda, naš ponos, koroški »Orli«! Pod vodstvom načelnika Maleja je korakala četa 34 Orlov dol na travnik ter tam kazala ljudstvu, kaj je red, kaj je gibčnost, kaj je lepo vzraslo telo. Komu ni priigrala solza veselja v oči, ko je gledal to zdravo mladino iz Podjune, iz Celovca, iz Roža, ki se ne briga za godbo, za harmoniko, za vasovanje, ampak ki je tako zavzeta za narodno delo! Alkohol! — Pohotnost! vrgli bomo vaju iz Koroške, ako bo korakalo enkrat na stotine Orlov po koroških tleh.

Na shodu, ki se je potem vršil na vrtu Adamove gostilne, je poveljeval g. administrator Ivan Želmoč Evharistije v preteklosti in sedanjosti! Dobesedno res je, kar je govornik tako dobro poudarjal! Vse naše delo je za nič, ako ne bodo naše organizacije vodile ljudstva k studentu žive vode, k Evharistiji.

Žalibog je bil državni poslanec Franc Grafenauer po nepričakovani oviri zadržan; zato je mesto njega v kratkih besedah pojasnil podpredsednik zveze zgodovinski pomen Konstantinovega jubileja.

Celo prireditvev izvenckrvene slavnosti je vodil predsednik slov. kršč.-soc. zveze g. dr. Valentin Rožič, ki je obenem zastopal tudi »Družbo sv. Mohorja«.

Ob koncu se je zahvalil vsem činitelem, ki so sodelovali pri tej slavnosti.

Zaplenjeno!

Zaplenjeno!

Druga vojska na Balkanu.

Mladi balkanski narodi so si izvojskovali prostost. Pobili so Turka in sedaj sanjajo o veliki svoji bodočnosti. Začeli so misliti, kateri izmed njih bo nosil na Balkanu veliki zvonec. Bolgari že vidijo v mislih svojo veliko, mogočno Bolgarijo, Srbi pa, ki niso dobili prave posesti ob Jadranskem morju, hočejo do Egejskega morja. Brez odprtega dohoda do morja Srbija ne

»Ukovski narodnjaki pozdravljajo slovenske dijake in rodoljube v Prešernov spomin pri Schöderju zbrane. Za vse: Skarbina.«

A tudi goriški tovariši-dijaki niso pozabili svojih celovških rojakov in so brzojavili: »Celovškim dijakom v Schöderjevi dvorani, Celovec. Živeli! Vam bratje pridruženi slavijo v duhu Preširna, dokler ne pokažejo dejansko. Goriški dijaki.«

Lepo so počastili slovenski dijaki v Celovcu spomin pesnika Franceta Prešerna.

(Dalje sledi.)

Kresovi goré!...

Kresovi gore!...

Nad vse veličasten prizor z domačih se nudi nam gor: Povsodi nešteti kresovi;... kar nese oko na okrog je kakor nebesni obok — kot zrli po zemlji bi novi.

Kresovi gore!...

Mir božji v to noč je razlit,... kresov mnogobrojnih odsvit veselje v človeku podžiga, zato pa vrh lepih gora, kjer biva Slovenec doma, obraza otožnega ni ga.

Na davno preteklost nazaj spominja kresov nas sijaj, ko naši pradedje Slovenci so še solnce po božje častili, darove malikom palili in tavalili v smrtni so sencí.*

Pač žalosten bil je ta vek, ko hodil je narod vsevprek po temi paganskih navad. — Vsaj v to globočino gorja ni milost sijala z neba, ki vernim je sladke tolažbe zaklad.

* Rojstni god sv. Janeza Krstnika imenujemo mi Slovenci navadno kres. Ime kres pa nas spominja na že davno pretekle dneve, ko so naši predniki še hodili po temi nevere in so solnce kot božanstvo častili.

Sv. Janez Krstnik je bil »luč v razsvetljenje narodom«. (Izaija 49, 1—7.)

Tudi slovanski apostoli, sv. brata Ciril in Metod, sv. Modest, apostol Korotana (kateri truplo, kakor se meni, počiva v večnolepi Gospa Sveti v stranski kapeli sv. Križa), se lahko nazivljajo »luč v razsvetljenje in zveličanje narodom«, saj je po njih neumorni požrtvovalnosti zažarela med nami luč svete vere. Zato zažigamo Slovenci v spomin in slavo teh dveh slovanskih apostolov kresove.

more nikdar postati močna država. Grčija pa se trese za Solun, ki ga je v prvi vojski proti Turkom kot prva zasedla; boji se močnejše Bolgarije in vidi v Srbiji svojo varno zaveznico. Tako si je čisto naravno razlagati spor med Bolgari ter Srbi in Grki.

Srbski in bolgarski državniki so si zelo prizadevali, da rešijo spor mirnim potom in v zadovoljstvo Rusije. Srbska vlada se je že podvrgla ruski razsodbi, in ko sta se srbska in bolgarska vlada zelo zblížali in je bil ves svet, ki je poznal bolgarsko in srbsko vladno politiko, uverjen, da bo vse lepo mirno izšlo, sta armadi, bulgarska in srbska, prekrizali račune svojih vlad. Pokazalo se je, da so bile armade močnejše kakor vladje. Zato so vlade očitale druga drugi, da so začele vojsko, ne da bi jo napovedale. Slavnih zmag pijane armade so začele na svojo roko vojsko.

Po vseh poročilih iz Srbije in Bolgarije je soditi, da je začela vojsko bolgarska armada, morda celo ne brez vednosti bolgarske vlade. To je čisto naravno. Bolgari so prišli v veliko zadrego. Na vzhodu se pripravljajo za ozemlje s Srbi in Grki, na severu pa preži večja Rumunija, kako bi v ugodnem trenutku zgrabila Bolgare in jim ugrabila Dobrudžo. Na jugu pa Bolgari tudi še niso na čistem s Turki.

Držni, kakor so se izkazali Bolgari že v turški vojski, niso hoteli, pa tudi niso mogli čakati, če niso hoteli nasproti Srbom popustiti. Zato so brez napovedi vojske napadli Srbe, ki so se sicer dobro pripravljali, niso pa še pričakovali bolgarskega napada. Z veliko premočjo so Bolgari napadli srbske in grške postojanke v Makedoniji in prekoračili po manjših, pa hudih bojih reko Vardar.

Bolgari imajo, kakor se kaže, drzen načrt. Z veliko premočjo hočejo naglo, tako rekoč z orjaškim sunkom ločiti grško in srbsko vojsko, kar se jim je z zavzetjem Gevgelija pravzaprav že posrečilo, in potem v vsej hitrici pobiti grško in srbsko armado, predno se bosta še ti dve zavedli, kako močan da je sovražnik in kje da prodirajo njegove glavne čete. Če bi tako Bolgari z naglim udarcem premagali Srbe in Grke, potem pa bi čisto mirno lahko čakali — Rumunec.

Bolgari so se tudi tokrat izkazali kot izvrstni vojskovodje. Toda sedaj nimajo opraviti s — Turki, ampak z junaško srbsko vojsko. Z Grki seveda ne bi imeli posebno hudega opravila. V prvih večjih spopadih so Bolgari tudi, čeravno z velikimi izgubami, zmagoslavno prodirali in se je srbska vojska, ki je v precejšnji manjšini, začela umikati. Zadnja poročila pa se glasijo, da so na severu začeli Srbi prodirati in odbili bolgarski napad. Toda ni izključeno, da Srbi udrejo na severu v Bolgarijo.

Kako bo konec vojske, pač ni mogoče prorokovati. Če bi sodili po premoči, potem bi morali prorokovati zmago Bolgarom, seveda v slučaju, če Rumunija ne poseže pravočasno vmes. Posledic te žalostne, bratomorne vojske pa ni mogoče presoditi. Nič ni skritega, da so za Srbijo druge, večje

države. Naši državniki, diplomati, so vedno imeli za svojo največjo modrost, manjše države drugo proti drugi hujskati, so se postavili — seveda bolj prikrito — za Bolgarijo, Rusi pa za Srbijo. Zato tudi ni mogoče povedati, kaj vse lahko nastane iz druge balkanske vojske.

V naslednjem objavljamo najvažnejše brzojavke:

Spopad ob Zletovski reki.

London, 27. junija. Po vesteh, ki so včeraj prispele, so napadli Bolgari srbske pozicije na desnem obrežju Zletovske reke med Kratovo in Kočano. V sredo ob 1. uri popoldne se je borilo na bolgarski strani 12.000 mož. Srbi so imeli na razpolago veliko število topov, dobro pa so jim tudi služile strojne puške. Artilerija je branila pozicije do 6. ure zjutraj. Nato je prešla v ofenzivo srbska pehota in je potisnila Bolgare z bajonetnim napadom na levo obrežje. Spopad je bil izredno ljut in je zahteval mnogo žrtev.

Belgrad, 27. junija. Vojno ministrstvo je dobilo od vrhovnega poveljstva v Skoplju obvestilo, da so imeli Bolgari pri spopadu ob Zletovski reki 377 mrtvih in ranjenih. Srbi so izgubili 198 mož.

Vodja Sandanski.

Belgrad, 28. junija. (Izvirno poročilo.) Iz zanesljivega vira poročajo, da je znani bolgarski vstaški vodja Sandanski odpotoval na parniku avstrijskega Lloyda iz Soluna v Albanijo. V Albaniji bo Sandanski organiziral vstaške čete proti Srbom in Grkom.

Boj za Gjevgeji.

Pariz, 1. julija. Tukajšnji listi prinašajo podrobna izvirna poročila o Gjevgeji. Srbi so naravnost obupno branili mesto, a njih število je bilo veliko premajšno. Ko so uvideli, da je vsak odpor zaman, so trikrat s hrabrim bajonetnim naskokom naskočili Bolgare in jih vsetrikrat vrgli iz mesta. Ko so Bolgari dobili konečno še večja ojačenja, in je tudi artilerija otvorila silen ogenj na srbsko posadko, so se morali Srbi vsled prevelike bolgarske premoči umakniti in zapustiti mesto.

Srbsko vrhovno poveljstvo dobilo nalog, da nastopi.

Belgrad, 1. julija. Vlada je srbskemu vrhovnemu poveljstvu dala nalog, da vsled napada bolgarskih čet potrebne vojaške odredbe nemudoma izvede.

Srbija odklanja odgovornost.

Belgrad, 1. julija. Včeraj zvečer je srbska vlada izročila bolgarskemu poslaniku noto, v kateri srbska vlada izjavlja, da je trditev Bolgarije, da so srbske in grške čete bolgarske pri Zletovu in Eleveriji napadle, neresnična. Srbija razpolaga z neovrženimi dokazi, da so bolgarske čete včeraj ob 2. uri 30 minut ponoči otvorile ogenj. Očividno vé, da je bil bolgarski napad pripravljen. Srbija odklanja vsako odgovornost za posledice in odločno zavrača vse obdolžitve. — Tiskovni urad pripominja k temu: Včeraj izročena bolgarska protestna nota nosi značaj sistematične pripravljenosti Bolgarije za vojsko. Nota govori o dogodkih, ki so se izvršili pozneje, nego so se izvršili. Bolgarska brzojavna agencija je poročala o napadih, še preden so se zgodili. To dokazuje nelojalno postopanje Bolgarije. Dokaz te nelojalnosti je tudi, da je Bolgarija srbskega poslaniškega kurirja v Caribrodu zadržala. Bolgarija je otvorila sovražnosti, ne da bi se držala običaja.

Steckenpferd-

ilijnomlečnato milo

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote. Po 80 h povsod.

Dnevne novice in dopisi.

Koroški Slovenci in koroške Slovenke — pohitimo na katoliški shod v Ljubljano, da bomo priča sijajne manifestacije naših bratov iz vseh avstrijskih slovanskih dežel. Naši župni uradi imajo zglasilnice in vsa potrebna navodila že v rokah. Tako kot na Kranjskem in v župnih cerkvah ostale Slovenije naj se prihodnjo nedeljo govori tudi

po koroških cerkvah s prižnic o pomenu katoliškega shoda, o Konstantinovem jubileju, o posvetitvi slovenskega in hrvaškega naroda, o Brezmadežni, da se dvigne ljudstvo na pot prisostvovat tem veličastnim prizorom. Udeležniki s Koroške naj se takoj oglašajo pri svojih župnih uradih, ker morajo župni uradi zglasilnice odposlati že do 20. julija, udeležniki iz Celovca naj se pa oglašajo pri »Slovenski krščansko-socialni zvezi« v Celovcu. Koroški Slovenci in Slovenke, skrbite tudi za udeležbo v svojih prekrasnih narodnih nošah!

Za katoliški shod so došle zadnje rešitve železnic. Zglasilnice so se pričele razpošiljati. Najprej dneh zglasilnice najbolj oddaljeni, v par dneh jih pa dobe že vsi župni uradi. Prosimo, da se razvije povsod najživahnejša agitacija tako, da bo agitacijsko delo za udeležbo v glavnem že opravljeno, ko pridejo zglasilnice. Nujne so skupne agitacijske in organizatorijske seje vseh naših društvenih odborov v posameznih župnijah. Opozarjamo tudi, da bodo župani in občinski svetovalci naših slovenskih občin tvorili v slavnostnem sprevodu skupno s poslanci posebno skupino. Na katoliškem shodu v Ljubljani naj se s katoliškim slovenskim ljudstvom zbere tudi vsi slovenski župani in občinski svetovalci!

Osebnosti. Mariborska »Straža« poroča, da je naš koroški rojak gosp. dr. Ivan Arnež, c. kr. profesor na mariborski gimnaziji, s 1. julijem vpoklican za službovanje v c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje. — Cesar je vpokojenemu generalu Jovanoviću podelil plemstvo s pridevkom pl. »Hambar«. — Avstrijskemu konzulu v Solunu Avgustu Kralu je cesar izrekel svoje najvišje priznanje; konzulu Hallu v Bitolju in Vlacu Lejhancu v Valoni je podelil red železne krone 3. razreda in podkonzulu Rudnaju v Draču viteški križec Franc Jožefovega reda.

Primicija. Vsled nepričakovanih, nenedoma nastalih zaprek g. Ciril Kandut ne daruje svoje prve sv. maše, kakor je bilo prej naznanjeno, v Malošah, ampak na Brnci. Vsi iz bližnje okolice in sosednjih župnij so prijazno povabljeni.

Celovski kolodvor — slavnoznani — še vedno nadaljuje škandale. Minulo nedeljo, dne 29. julija, se ni postreglo slovenski stranki z listkom v »Beljak« na vljudno in razločno slovensko zahtevo. Komentar nepotreben!... Dvomimo pa zares, da bi preziranje Slovencev od strani ženskih služabnic na celovškem kolodvoru zboljšalo položaj napol falitne južne železnice.

Škandali v velikovškem okraju. Pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu je nameščen živinozdravnik Schurer. Bil je prej redno tudi eden v Pliberku, toda tam je mesto živinozdravnika že dokaj let izpraznjeno in se ne smatra potrebno namestiti še kaknega zdravnika. Imamo torej edinega za celi velikovski okraj. Kakor je znano, je sedaj čas, ko napade svinje rdečica. Proti tej bolezni se je dosedaj obnesla kot edina pomoč — pravočasno stavljenje osepnic. Tega seveda ena sama oseba za cel okraj nikakor ne more izvršiti. Ako gre zdravnik v Tolsti Vrh, ga pač že rabijo na Djekšah ali v Galiciji! Umevno je, da on edini nikakor ne more opravljati vseh poslov živinozdravnika. Nadalje ima še mnogo dela v pisarni okrajnega glavarstva. — Vrhutega je oni zdravnik še jako neuljuden človek, ki ne gre nikamor, ako ni pozvan od okrajnega glavarstva in če bi imel posestnik vsled njegove trme še toliko škode. Tako se je prigodilo lansko leto, da je nahlulil nekega kmeta, ki je bil pri njem zaradi stavljenja osepnic svinjam: »Kaj ste pa prej imeli, ko se tega sredstva proti rdečici še ni poznalo?« Kmetu so poginile vse svinje. Tako vlada vobče v celem okrajnem glavarstvu strašno razburjenje vsled takega postopanja živinozdravnika, kakor tudi vsled velike škode, ki jo imajo posestniki pri svinjah, katera pa bi se lahko zadržala, ako bi se skrbelo za dovolj zdravnikov. Beda ljudstva trka na vrata okrajnega glavarstva, ki je pa pod sedanjim novim vodstvom popolnoma gluho za trpljenje ubogega kmetkega ljudstva. Odpomoglo bi se lahko, ako bi se osebe, ki se na zdravljenje živine že malo razumejo, kakor nekateri kovači ali pa tudi

Usmilil pa dobri se Bog
je svojih ubogih otrok
poslal jim može je velike...
in ti, na zveličanja pot
privedli zabredli so rod
in strli ničzmožne malike.

Kresovi gore!...
Kjer »Virunum« slavn je stal,
na groblju njegovem od tal,
svetišče k nebesom se dviga,
davnine najdražji rubin,
pradedov najlepši spomin,
ko bila je strgana pekla veriga.

Kresovi gore!...
Da ti Gospasveta zares,
si vredna, da Korotan ves
s ponosom se nate spominja!...
O bodi, kot dedom nekda,
potomcem še vedno sedaj
visoka, verska svetinja.

Stanislav Gosposvetski.

dijaki, ki pohajajo medicinske fakultete in so sedaj na počitnicah, pritegnile k stavljenju osepnic. Veliko instrukcij bi pač ne potrebovali. Vpeljal bi se tudi lahko poučni tečaj, kjer bi se nekatere osebe, ki želijo opravljati stavljenje osepnic, v to svrhu izurile. To bi ne stalo veliko, ubogemu kmet-skemu ljudstvu pa bi se veliko pomagalo. Ker se bodo zahteve po stavljenju osepnic svinjam leto za letom le še množile, bi bila pač dolžnost vlade, da se v tem oziru kaj ukrene. — Deželno vladu pa pozivljamo, da stori v tem oziru svojo dolžnost ter reši kmete trpine strašne škode in bede.

Nagle smrti je umrl celovski podžupan, cesarski svetnik Viljem pl. Dietrich. Na potu na goro Grlica, kamor nameravajo zgraditi železnico, ga je zadela kap in je bil pri priči mrtev. Dopolnil je 58 let. V Celovcu je bil znana oseba in nasproti Slovencem zmernega mišljenja. Ob velikanski udeležbi Celovčanov je bil pokopan v Trnjivasi pri Celovcu v sredo, dne 2. t. m. N. v m. p.!

Kako so nam Nemci prijazni. »Freie Stimmen« vsako leto ob gotovem času, menda po zapiskih v koledarju, objavljajo razne napade na katoliško Cerkev, na slovenske duhovnike in na razne slovenske naprave. Sedaj so objavile grdo notico, v kateri pozivajo Nemce, da naj bojkotirajo hotel »Trabesinger« v Celovcu, češ, da je slovenska last. Slovenci, zahajajte v to gostilno, ki je nemškim nacionalcem trn v peti samo zategadelj, ker sprejema pod svojo gostoljubno streho vsakega človeka enako, Nemce in Slovence!

Kaj vse poroča uradna »Klagenfurter Zeitung«. Z naslovom »pravne posledice nemških dopisov na koroške občine« poroča uradna celovčanka o nekem Alešu Arnejcu, pristojnemu v Blatograd, ki je bil na Ogrskem v zavodih za otroke. Občina Blatograd je prejela iz Ogrskega poziv, da naj plača stroške za 13 let starim Arnejcem. Ker se je občina branila plačati, je zadeva prišla na upravno sodišče, ki je odločilo, da občina ni dolžna poravnati stroške, ker je prejela iz Ogrske poročila in terjatve v ogrskem jeziku, ki ni deželni jezik. Slednje pa je »Klagenfurter Zeitung« zamolčala, da bi javnost varala, češ, le nemško se sme pisati, ne pa morda v kakem drugem — vsakdo na Koroškem si bo seveda mislil — slovenskem jeziku. Slovenščina je pa na Koroškem deželni jezik, ravno tako kakor nemščina! Tako varanje javnosti je za uradno glasilo značilno!

Cvetlični dan na južni železnici. Slovenski javnosti naznanja podpisano društvo glede cvetličnih dni na južni železnici sledeče: Na Dunaju se je na predlog nekaterih uradnikov pod pokroviteljstvom uprave južne železnice započela akcija za ustanovitev »otroškega zavetišča« (Kinderheim) za uslužbenca južne železnice. Na čelo prireditve se je postavila uprava južne železnice s svojimi funkcionarji; v razne odseke pa so postavljeni predstavitelji raznih internacionalnih in nemških železničarskih organizacij. Tako sestavljeni osrednji odbor na Dunaju je sestavil načrt za prireditev cvetličnih dni po vseh progah južne železnice. Cvetlični dan, oziroma dnevi naj bi se vršili 5., 6. in 7., ali pa 12., 13. in 14. julija. Učinek cvetličnih dni bi občutilo potujoče in prevažujoče občinstvo. Prvemu bi se na postajah vsiljevale sveže cvetlice, drugemu pa odkupni listki (Enthebungskarten), seveda ne — zastonj. Do tu bi humanitarna akcija morda zaslužila večalimanj podpore s strani slavnega občinstva. Toda osrednje vodstvo podpisanega društva, ki zastopa svoje delovanje po vseh progah južne železnice na Slovenskem, si šteje v dolžnost, opozoriti vso slovensko javnost na dejstvo, da je dunajski osrednji odbor za ustanovitev otroškega zavetišča v izključno Slovincem nasprotnih rokah. V tem odseku najdemo zastopnike nam Slovencem sovražnih

organizacij. Vodstvo prireditve pa, v katerem ni zastopnika slovenskih železničarjev, slovenskega naroda vobče, ne zasluži našega splošnega zaupanja. Kdo more jamčiti, da bodo dobrot zavetišča deležni otroci slovenskih staršev ravno tako kakor oni nemških železničarjev? V tem oziru imamo slovenski železniški uradniki zelo bridke izkušnje (Kurstiftunga Eisenbahnbeamtenverein-a). Hote ali ne hote je osrednji odbor na Dunaju prezrl poklicane zastopnike naših narodnih organizacij. Dolžnost vse slovenske javnosti je, da odreče temu (sedanjemu) osrednjemu odboru na Dunaju in njegovim akcijam svojo pomoč s tem, da ne kupuje cvetlic in ne plača odkupnih listkov. Podpisano društvo, za kojega ugled gre tu v prvi vrsti, prosi, da slavno občinstvo juvažuje navedeno okolnost in se z vso silo upre proti prireditvi cvetličnih dni po Slovenskem. — V Trstu, dne 28. junija 1913. — Za osrednje vodstvo »Društva jugoslovanskih železniških uradnikov«: V. Černigoj, predsednik; J. Dolinar, B. Podbregar, podpredsednika.

Pod vlak je hotela. Ko se je jutranji osebni vlak v Vuzenici dne 26. junija odpeljal proti Spod. Dravbergu, je strojevodja zapazil ob progi neko žensko, ki je hotela skočiti pod vlak. K sreči jo je odbijač le oprasnil in vrgel na stran. Vlak se je ustavil in so krvavečo žensko prepeljali z istim vlakom v Spod. Dravberg, od tam pa v bolnišnico v Slov. Gradec. Ženska si je pretresla možgane in zadobila hude zunanje in notranje poškodbe.

Konj in voz v Dravi. Vozniki so na glasu, da niso posebni sovražniki alkohola. Tudi trije posestniki, ki so vozili les, so 26. junija precej globoko pogledali v kupico. Zato je eden izmed njih pri Rožeku zavozil v Dravo. Voznika so rešili, konj, vreden 600 kron, je pa utonil. Kdaj bodo postali ljudje pametni in bojo nehal pijančevati?

Nova pošta. V Mlinarah so s 1. julijem dobili pošto, v katere delokrog pripadajo iz bruškega poštnege okraja sledeči okraji: Mlinare, Vodičjave, Stobica, Zg. Tehanče, Spod. Tehanče, Žužalče, Novi Grad (Novi Bekštanj).

Puljska defraudacija pred celovskim sodiščem. V puljskem občinskem svetu so bile poneverjene velike svote. Pri porotni obravnavi v Rovinju so pa bili obtoženi oproščeni. Državni pravdnik je vložil zoper oprostitvev ničnostno pritožbo, češ, da je predsednik porote Tomase Galante sorodnik glavnega obtoženca, da je bil celo podkupljen in je vplival na druge porotnike pri pravoreku. Vsled tega je kasacijsko sodišče odredilo novo obravnavo in sicer v Celovcu.

Poizkušen samoumor. Osemnajst let stari ključavničarski pomočnik Friderik Lesjak se je v Celovcu doma pri starših ustrelil v desno senco s flobertovo pištolo. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Delovodska šola za elektrotehnike na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se otvori s pričetkom šolskega leta 1913/14, to je dne 17. septembra 1913. Delovodska šola za elektrotehnike ima nalogo, pripravljati obiskovalce s sistematičnim poukom teoretično in praktično za njihov prihodnji poklic tako, da bodo lahko opravljali posle delovodij, monterjev, strojnih risarjev itd. Učna doba traja dva celoletna tečaja. Učenci so redni ali izredni. Za vsprejem je treba dokazati: 1. da je prosilec dovršil 17. leto, oziroma, da ga dovrši v tistem solarnem letu, v katerem je vstopil; 2. da je dovršil ljudsko šolo in 3. da se je izučil kakoga mehanično-tehničnega ali elektrotehničnega obrta, ali pa da ima vsaj triletno prakso v takem obrtu. Pri vstopu se je izkazati z naslednjimi listinami: a) krstni (rojstni) list; b) zadnje ljudsko-šolsko izpričevalo; c) morebitna izpričevala o obrtnih učiliščih, v katere je hodil prosilec za časa učenja pri mojstru (obratna nadaljevalna šola, javna risarska šola, razni kurzi itd.);

d) učno izpričevalo, oziroma delavsko knjižico; e) od domačega župana izdano potrdilo o neomadeževanem vedenju; f) v dvomljivih slučajih domovinski list. Vpisovanje se vrši v dneh 15. in 16. septembra. Vpisnina znaša 2 K, šolnina 5 K, delavniška taksa 6 K. Ubožni učenci lahko dosežejo na podlagi posebnih, na deželno vladu naslovljenih prošelj oprostitev plačevanja šolnine in delavniške takse.

Umrl je v Celovcu izdelovatelj raznih instrumentov Mihael Stranzl.

Preiskave pri mesarjih. Zdravstvena oblast celovškega okrajnega glavarstva je dne 1. t. m. preiskovala pri mesarjih v Št. Rupertu mesarije in je našla vse v vzornem redu pri mesarju Gustavu Schlagerju, ki ima dve prodajalni prekajenega mesa v Celovcu. Pri drugih mesarjih ni bilo snažno, pri enem je pa komisija konfiscirala nad 20 kg prekajenega svinjskega mesa. Take preiskave so vse hvale vredne!

»Matica Slovenska«. — (Razpis častne nagrade za leposloven spis.) »Matica Slovenska« razpisuje častno nagrado 300 K za daljši leposloven spis poljubne vsebine. Vložiti ga je treba do 1. maja leta 1914 pod posebnim geslom; pisateljevo ime bodi v kuverti, ki je zaznamovana z dotičnim geslom. Razume se, da prejme avtor za nagrajeni spis poleg nagrade tudi običajni honorar.

Drobne vesti. Anglikanski duhovnik Johns Cooper iz Beaumont-Cuma na Angleškem je pred kratkem umrl v starosti 99 let. Tri dni pred smrtjo je poklical katoliškega duhovnika, vpričo katerega se je odpovedal anglikanski razkolniški veri. Zapustil je pismo, v katerem poroča, da je prestopil v katoliško cerkev, ker je po dolgotrajnem študiranju spoznal, da je katoliška Cerkev edino prava. — V Slavoniji je bilo dne 26. junija tako silno neurje, da je voda odnesla več mostov in porušila več hiš. Utonilo je več oseb. — V Celju se je z revolverjem ustrelil v glavo gimnazijec Robert Grillich, Dunajčan, menda vsled slabega učnega uspeha. Ranil se je precej hudo, pa bo menda okreval. — V nedeljo, dne 6. julija, bo daroval na Brezjah novo mašo č. g. p. Hinko Požlep. Novomašnik je član hrvaške frančiškanske provincije sv. Cirila in Metoda. — V Šmiklavžu pri Mariboru so se vršile dne 26. junija občinske volitve, pri katerih so v vseh treh razredih zmagali Slovenci. — V Ameriki je huda vročina ter je vsled vročine za kapjo umrlo 33 oseb. — Obesil se je dne 26. junija t. l. čevljarški mojster Lovrenc Javornik na Javorniku pod Sv. Joštom. Omračil se mu je um. — Toča je potolkla poljske pridelke posestnikom iz Vokla in Vogljan pri Kranju. Prizadeta so zlasti žita, katera oškodovani kar kosé. — Na južnem kolodvoru v Trstu so prišli 15 let starega Jožefa Hajeka, ki je poveril tvrdki Habridek v Bošicah na Češkem 2000 kron in pobegnil. Pri njem so našli še 160 kron. — V nekem dunajskem hotelu je neki neznanec zadavil lahkoživko Marijo Schmidt in jo oropal. Morilca še niso izsledili.

Direktna odprava prtljage preko Dunaja s prevozom med dunajskimi kolodvori s cestnimi vozovi. Direktna odprava prtljage preko Dunaja se s 1. julijem 1913 raztegne na brzovozni promet z ogrskimi progami c. kr. priv. družbe južne železnice, s kraljevimi ogrskimi državnimi železnicami in c. kr. priv. železnice Košice-Oderberg. Natančnejše določbe so v kurzni knjigi, ki izide 1. julija 1913 in v posebnih izveskih na postajah.

Proces proti splitskemu županu Kataliniću. Kakor znano, je državno pravdnikstvo uvedlo kazensko preiskavo proti P. Kataliniću, županu v Splitu, radi njegovega govora, ki ga je imel meseca novembra lanskega leta povodom manifestacije v proslavo zmage balkanskih narodov nad Turki. Proti županu je bila vložena obtožnica in za razpravo proti njemu je najvišje sodišče delegiralo deželno sodišče v Celovcu. Sedaj

Kdor ima dober zaslužek

in si hoče svoje denarne dohodke ohraniti na vedno isti višini, mora na to paziti, da vsled bolezni ni prisiljen prenehati služiti.

Ker pa je vsakdo izpostavljen prepihu, mrazu, vlagi in drugim škodljivim vplivom, naj bi previden človek imel doma vedno Fellerjev prijetno dišeči zeliščni esenc-fluid z zn. »Elza-fluid«, da si pri nevralgičnih boleznih na licu, pri glavo- in zobobolu ali bolečinah v ušesih more takoj pomagati. Tudi lajša

bolečine pri skrnini in protinovih bolečinah. To ni samo reklama, ampak je potrjeno od mnogih zdravnikov. 12 steklenic tega nepogrešljivega ohranjevalca zdravja pošilja franko za 5 kron lekarna E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Ka.....

je celovško sodišče vrnilo kazenske spise proti županu Kataliniću preiskovalnemu sodniku v Splitu v svrhu, da izpopolni preiskavo, češ, da so dosednji rezultati preiskave **nezadostni**. Kakor se torej zdi, celovško sodišče ne smatra krivde splitskega župana za zadostno dokazano, zato ni izključeno, da bi se ob koncu ne ustavilo kazensko postopanje proti županu Kataliniću.

Anglež o dogodkih na Balkanu. Znani angleški pisatelj dr. W. R. Seton Watson je prepotoval v zadnjem času ves Balkan in se preko Rumunske vrnil na Dunaj. Nasproti dopisniku »Slovenskega Dennika« (Slovaškega Dnevnika), ki izhaja v Budimpešti, se je med drugim izrazil o dogodkih, ki se pripravljajo na Balkanu, tako-le: »Po mojem mnenju je bolgarska vladateljnost v resnici nevarna obstanku Srbije in Grške. Zato se čudim, da srbski ministrski predsednik Pašić odneha nasproti Bolgarski. In prav radi tega ne verujem vestem iz Beograda, ker sem prepričan, da pripravlja Pašić v vsi tajnosti neko iznenadenje za Evropo. Srbska vojska je izredno dobra. Bil sem na vseh bojiščih in se prepričal, kako naravnost sijajno so streljali srbski topničarji. Streljali so z neverjetno točnostjo in v najkrajšem času uničili vse turške baterije. Zato si ne morem misliti, da bi se Srbi bali nove vojske. Nasprotno, v vojski je silna struja, ki hrepeni maščevati Slivnico. Ministrski predsednik Pašić in njegovi sodniki so izredno spretni politiki, ki imajo dalekosežne načrte za bodočnost. O Pašićevih načrtih in o tem, kar sem izvedel v Bukareštu, ne morem povedati vsega, kar vem. To pa lahko naglašam, da deluje Pašić z rumunskim ministrom na to, da se osnuje nova balkanska zveza, v katero bi poleg Bolgarije, Srbije, Grške in Črne gore vstopila tudi Rumunska. Ustanovitev takšne zveze bi pomenjala za jugoslovanske države več kakor zmagovalna vojna. Misel širše balkanske zveze postaja na Rumunskem vsak dan bolj popularna, ker bi se poleg ostalih razlogov jugoslovanske države in Rumunska preko take balkanske zveze povzpele v Evropi na višino sedme velesile in bi postale samostalne tako nasproti trozvezi, kakor tudi nasproti trojnemu sporazumu.« — Ali se bo uresničilo to, kar napoveduje Scotus Viator? Vzpričo najnovejših dogodkov je to pač zelo dvomljivo.

Globasnica. (Blagoslovljenje novega vodovoda in zborovanje.) V nedeljo, dne 6. julija, se vrši ob 9. uri dopoldne slovesno blagoslovljenje novega vodovoda. Popoldne ob pol 4. uri pa priredi tukajšnje izobraževalno društvo zborovanje; na sporedu je poučni govor ter dve izvirni lepi igri: »Strahovi«, ki jo igrajo dekleta, in »Skriti zaklad«, ki ga bodo kopali fantje. Vabijo se vsi prijatelji mladine ter poštene zabave, sosebno sosedna društva.

Libuče. (Izgubil) se je v ponedeljek, dne 16. junija, Martin Pikalo, p. d. Radarjev v Spodnjih Libučah; odšel je od doma ob treh popoldne, češ, da pojde na Brezje; ob šestih so ga videli v Črni od koder se je obrnil proti Stajarskemu. Trpi na hudi božjasti (Valentinovi bolezn); star je 21 let, srednje velik, malo črno obraščen; na sebi je imel cajgaste hlače, telovnik iz lodna, hodno srajco in črn klobuk, odšel je bos. Ker se dozda še ni česar ni zvedelo o njem, se prosi, naj bi vsak, kdor bi vedel za kako sled o njem, to sporočil ali občinskemu uradu v Libučah ali pa župnemu uradu v Pliberku.

Brnca. (Unikum.) Tu sem v naš kraj dopisuje neki gospod — Slovenec seveda — večkratni urednik slovenskih listov, svojim slovenskim svojcem vsa pisma, vse dopisnice in vse razglednice v nemškem jeziku!!! Ali ne verjame? Seveda, kaj takega človek ne verjame prav lahko! V kakšnem jeziku opravlja ta gospod svojo korespondenco, je pravzaprav njegova privatna stvar, toda pisati naslove v slovenskem jeziku, moramo zahtevati od vsakega poštenega Slovenca, kajti to je javna zadeva vseh Slovencev.

Marija na Zili. (Pogreb mučenice.) V četrtek, dne 26. junija, smo ob obilni udeležbi pokopali rajno Majarjevo mater iz Rut. Rajnica je bila leta in leta polna ran po vsem telesu, a je nosila hudo bolezen tako potrpežljivo in vdano v voljo božjo, da je bila vsem, ki so videli to potrpežljivost res

prelep zgled. Zdaj ji je pač že vso to Jobovo potrpežljivost Bog povrnil.

Rikarjavas. (Zahvala.) G. pl. Burgar je v imenu celovške lovske družbe »St. Hubertus« podaril 100 K v namen, da se znesek razdeli med po toči z dne 27. maja oškodovane kmete - posestnike tukajšnje občine. Blagemu daritelju se tem potom najiskrenejše zahvaljuje za lepi znesek: Županstvo Rikarjavas, dne 28. junija 1913. Župan: Val. Picej.

Kazaze pri Dobrlivasi. (Razno.) Načelnik naše hranilnice in posojilnice Šimen Tratnik, po domače Tratnik v Kazazah, si je poiskal družico za življenje, da ž njo deli znanost veselje in žalost, srečo in nesrečo. Poročen je bil namreč 22. junija z Marijo Nižinc iz kamenske župnije. Nevesta je bila rojena v naši župniji, v katero se je sedaj po smrti svojega prvega moža zopet vrnila. Da bi bilo srečno! — Naše izobraževalno društvo si je uredilo kot prvi večji sad svojega delovanja lepo knjižnico. Mnogo zanimivejših knjig slovenskega slovstva, zabavne ter poučne vsebine, je sedaj članom na razpolago. V knjižnici se nahaja nekaj vezanih letnikov »Bogoljuba«, »Dom in Sveta«, mnogo zvezkov »Slovenskih večernic« ter »Ljudske knjižnice«, gospodarski in gospodinjiski spisi ter nekaj knjig za smeh in kratek čas. Knjižnico dičijo tudi nekateri životopisi znamenitih mož. Bodočim vojakom bo služila zlasti knjiga krščanski vojak, mladeničem sploh knjigi: Mladeničem ter Peter Barbarič; možem: Vojska na daljnem vzhodu in prvi del knjige Vojska na Balkanu z nešteti slikami. Ženam in dekletam bosta ugajali posebno knjigi: Slovenska kuharica ter Gospodinjstvo; vsem pa gotovo krasna Knjiga o lepem vedenju. Najdragocenejši kras knjižnice je pa brez dvoma knjiga vseh knjig: Sveto pismo starega in novega zakona, vezano v izvirne platnice. Vse knjige, katerih je sedaj 155 in katere imajo skupno vrednost nad 200 kron, so zaznamovane z društvenim pečatom ter zaporednimi številkami. Društveniki, vzemite in berite! Knjige se izposojujejo vsako nedeljo dopoldne in popoldne. — Za naše društvo je darovala na svojem zadnjem občnem zboru hranilnica in posojilnica v Sinčivesi 50 kron, za katere se društveniki iskreno zahvaljujemo.

Št. Peter pri Vašinjah (Prvi napredek.) V naši občini opažamo pod novo ero vendar že nekaj napredek; pozna se že na zunaj vpliv nemškutarskega prvega občinskega svetovaleca, g. A. Steržeta, katerega so poslali kolovodje velikovške nemškutarije v Št. Peter delat nemško politiko. Pokazati je treba celemu svetu tudi dejanski, da naša občina ni slovenska, marveč — durch und durch taitsch. In kot »Be-kräftigung der deutschen Gesinnung« moramo seveda imeti napise na kašipotih v nemškem jeziku, à la »Schloß Wallersberg. Namenjeni so ti napisi gotovo velikovskim burgarjem, kot privlačna sila, kajti drugače bi gotovo ne našli sem k nam, oziroma g. Steržetu. Upamo, da bodo sedaj prihajali v večjem številu. Le škoda, da ni več volitev — bilo bi jih kar dovolj, brez kašipotov. — Umevno je, da pika nemškutarke slovenska občina, edina tostran Drave; hočejo jo vsled tega spraviti v boljšo harmonijo z drugimi. Vtaknejo jo torej v nemško obleko, da bi ljudje, ki pridejo semkaj, bili mnemja, da se nahajajo kje sredi Prusije, pod vladjo Viljema II. Mi pa svetujemo tistim, katerim ne prija naše slovensko ljudstvo, kateri ne morejo poslušati slovenske govornice in katerim sploh mrzi, kar je slovenskega, da ne hodijo k nam, in če so že tukaj, naj gredo tja, kjer slišijo vedno le svojo blaženo nemščino. In kdor hoče imeti vse nemško okrog sebe, naj se takoj premesti — na Nemško, kjer bo gotovo ves srečen, in kjer mu ne bo treba sprejemati slovenskih denarjev, ki nimajo »nobene vrednosti«. — Vprašamo občinsko predstojništvo, kaj neki misli, da napravi v slovenski občini — kašipote z edino nemškimi napisi? Vprašamo ga tudi, mu je li znan sklep občinskega odbora glede napisov na kašipotih in tablah, da morajo biti dvojezični napisi? Ali je morebiti že prišel gospod »Graščak« in prvi svetovalec pri občini do take moči, da dela lahko na svojo pest, ne upošteva odborniških sklepov? Kot občani, ki bomo morali plačati kašipota, zahtevamo glede tega

odločnega pojasnila in tirjamo kašipota z napisi v obeh jezikih, ne pa samo v blaženi nemščini. Kdor noče razumeti slovenski, tistemu ni treba pohajati v našo občino, ostane naj tam, kjer lahko gleda cel dan nemške trobojnice in »plavi plevel« ter se raduje nad Heil-klici. — Več občanov.

Prevalje. (Proti šolskemu zakonu.) Znano je na Koroškem ponemčevanje v ljudskih šolah, ki so za slovenske otroke prave mučilnice. — Tudi pri nas si hoče g. nadučitelj Jurkovič splesti zadnji biser v krono svojega ponemčevalnega delovanja s tem, da razdeljuje v šoli slovenskim otrokom: »Jahrbüchlein für die südmärkische Jugend«. Mi Prevaljčani vam povemo, da ne pošiljamo svojih otrok zaradi tega v šolo, da bi postali odpadniki, ampak da bi se kaj za življenje koristnega naučili. Sicer itak vemo, da učitelj ne more dati otroku tega, česar sam nima, zahtevamo pa odločno, da ne iztrgate našim otrokom ljubezni do maternega jezika po takih spisih, katere si raje ohranite zase. Znan bi vam moral biti državni temeljni zakon avstrijski, da se imajo otroci vzgajati k ljubezni do rodne naroda, ni pa smisel tega zakona, da se smeje med slovenske otroke deliti spisi, ki podpihujejo po svoji vsebini sovraštvo do lastnega slovenskega naroda. — Ne mislite, da ste si stekli s svojim ponemčevalnim delovanjem Bog ve kakšnih zaslug, resnica je in ostane: Izdajalec lastnega rodu je in bo vedno zaničevan ali vsaj zaničevanja vreden.

Kapla ob Dravi. (Izredni dogodki.) Je dal povod, da so dne 27. m. m. ob ¼ na 2. uro popoldne naši zvonovi veselo zapeli. Kaj je bilo? Naš zvonik, ki se sedaj krije z angleškim skriljem (kamenom) je dobil nazaj svojo krono, svoj kinč, namreč zvezdo. Krasno jo je bil pozlatil naš domačin gosp. Simon Valentin na Strugi, postavil jo je pa na zvonik tesar g. Janez Hornbek ml. iz Št. Janža. Zvonovi so pri tej priliki zapeli in z nami delili veselje; kajti zopet kraljuje v zvezdi nad nami v zlatem svitu ime Jezus. O obširnem poravljanju naše cerkve in župnišča drugokrat kaj več.

Kapla pri Dravi. (Dr. Angerer.) V nedeljo, dne 29. junija, v Kapli pri Zecu ni imel sreče. Prišel je namreč na zborovanje Südmarke s svojo lajno in bogsive, kaj je v Kapli on z Südmarko pričakoval; kajti učitelje in nekaj takih, ki brez naberačenih Südmarkinih novcev ne morejo ne živeti in ne umreti, bi pač lahko kje drugje zbral okrog sebe; saj morajo priti, kamor jih Südmarka komandira. Iz Kaple je imel razen Zeca enega edinega poslušalca. Drugi niso marali priti, dasi jih je učitelj Malinič iskal po vasi in lovil. Rajši so šli v Sveče na našo versko in narodno slavnost. Tudi ni nič pomagal trud nekega Šimana v Svetnivasi, ki je strašil: Ne hodite v Sveče, tam vas čaka 20 žandarjev, idite rajši k Zecu. Prihodnjič kaj več, danes samo to-le: Tisti, ki so proti 4. božji zapovedi odpadli od maternega jezika, kličejo zdaj proti 1. božji zapovedi ljudi, ki so kakor dr. Angerer od vere odpadli, in jih poslušajo.

Brnca. (Nova maša.) Pred nekaterimi dnevi se je hipoma raznesla po naši župniji novica, da bomo imeli letos na Brnci novo mašo. Novica je prišla tako nenadoma, da trenutno nismo hoteli verjeti, dokler nismo izvedeli gotovo, da ni samo prazna govorica, ampak resnica. Dne 20. julija bodo namreč č. g. Ciril Kandut iz Malošč tukaj na Brnci obhajali svojo novo mašo. Č. g. novomašnik sicer niso izmed naših župljanov, vendar jih dobro poznamo že iz za njihove mladosti, posebno pa izza onega časa, ko so kot študent in bogoslovec pogosto zahajali med nas in zato pozdravljamo njihov prihod, kot bi bili eden naših. Prvotno so nameravali praznovati svojo primicijo v svoji rojstni vasi, v Maloščah, a zaradi nenadoma nastalih ovir in težkoč so morali to misel opustiti in so izvolili za kraj svoje nove maše Brnco. Smatramo to kot veliko čast za našo župnijo in vsi se že prav pristrčno veselimo tega slavnostnega dneva, ki bo gotovo privabil sem ogromno množico vernega slovenskega ljudstva iz vseh sosednjih župnij. Hočemo se pa tudi potruditi, da Gospodovega posvečenja pristrčno, obenem pa tudi dostojno in z vsemi častmi sprejmemo in mu skušamo nadome-

stiti to, kar bi mu dala domača vas. Novo-mašniku pa že zdaj kličemo: Iskreno pozdravljen in dobro došel v naši sredi!

Lipa. (Slovo.) »Nazaj v planinski raj.« Take občutke so imeli z Gregorčičem naš č. g. župnik Nagel, ko so prišli iz goratih Sel k nam v dolino. Komaj tri leta so vstrajali, pa so se preselili nazaj v romantično obirsko gorovje. Le-tam so v krogu nekaterih svojih duhovnih sobratov kakor drugih prijateljev obhajali na dan sv. Janeza Krstnika svoj god in vmeščenje na novo župnijo. Po cerkvenem pravilu, ki ga je vodil č. g. župnik dekanijski svetnik Weis, smo na novem domu č. g. slavljenca vživali ljubeznivo gostoljubnost, ki jim je v veliki meri prirojena. Da pri tem ni manjkalo napitnic in raznih nagovorov, je samoobsebi umevno. Bog daj dobremu g. župniku tam doseči vse tisto, kar si želijo. Lipljani jih bomo ohranili v hvaležnem spominu. Č. gospodu Tojniku, sedanjemu našemu gospodarju, pa kličemo: Dobrodošli! z željo, da bi jim Vsemogočni blagoslovil tudi med nami trudapolno versko in narodno pastirovanje.

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze. Društvena naznanila.

Dobrlavas. Tukajšnja podružnica »Slovenske Straže« priredi svoje letno zborovanje v nedeljo, dne 13. julija, popoldne po blagoslovu v gostilniških prostorih Marije Cunder, po domače Mežnarke v Kokju. Na sporedu sta dva govora; enega govornika pošlje centrala »Slovenske Straže« v Ljubljani. Za zabavo in razveseljevanje bo skrbel naš vrli pevski zbor. Ob koncu je pa, kakor lansko leto, tudi letos tombola, ki bode vsem udeležencem nudila mnogo razvedrila. Prireditelji se vrši le pri lepem vremenu, sicer se pa preloži na nedeljo pozneje. Slovenci iz Dobrlevasi in okolice, pridite v obilnem številu! — Odbor.

Možica. Izobraževalno društvo »Peca« v Možici priredi dne 13. t. m. precej po maši, ki je ob 9. uri, v prostorih g. Žagmojstra svoj občni zbor s sledečim sporedom: 1. Poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja; 2. poučen govor; 3. volitev odbora; 4. slučajnosti. Odbor.

Cerkvene vesti.

Sodalitas Ss. Cordis ima prihodnji četrtek 10. julija sestanek v Celovcu. Poroča preč. gosp. Jos. Zeichen.

Imenovanja v stolnem kapitelju. Cesar je imenoval mil. g. stolnega sholastra in prelata Ferdinand Wappisa za stolnega dekana in mil. g. dr. Jožefa Somerja za stolnega sholastra krškega kapitelja.

Šola za organiste. Meseca oktobra se zopet začne prvi letnik dveletnega tečaja za izobrazbo mladih organistov. — Prošnje, ki jim je priložiti zadnje ljudsko-šolsko izpričevalo in izpričevalo npravnosti od pristojnega župnega urada, naj se pošlje gosp. predsedniku cecilijanskega društva, mil. g. stolnemu dekanu Ferd. Wappisu v Celovcu.

Cecilijansko društvo. Občni zbor cecilijanskega društva se bo vršil 15. oktobra t. l. v Beljaku. Spored: Ob 9. uri slovesna sv. maša, potem slovesno zborovanje, za katero je obljubil slavnostni govor gosp. p. Horn; ob 2. uri popoldne je blagoslov, petje na koro in koncert na orglah.

Sveta vojska.

V vednost vsem, ki se zanimajo za protialkoholno gibanje in ki hočejo sodelovati v velikem boju za rešitev slovenskega Korošca iz spon kralja alkohola, sporočamo sledeče: V krščansko-socialni zvezi za Koroško se je ustanovil odsek »sveta vojska«, ki ima to nalogo, da razširja med slovenskim ljudstvom zmisel za organizirano treznost in zdržnost, da skrbi za protialko-

holna predavanja v naših društvih, da ustanavlja društva »svete vojske« ter daje nasvete, kako se taka društva ustanavljajo. Dne 19. t. m. se bo za Celovec ustanovila »Sveta vojska«, ki bo obenem potem tudi koroška centrala, v katero potem lahko vstopijo tudi zdržniki (abstinenci I. stopnje) ter trezniki (II. stopnja) na deželi, ki so v takih krajih, kjer ni »Svete vojske«. Zdržniki ali abstinenci se imenujejo tisti, ki se odpovedo vsem alkoholnim pijačam, torej žganju, vinu, pivu itd., trezniki ali zmerniki (II. st.) se imenujejo pa tisti, ki se odpovedo žganju, likerjem, konjaku, rumu, ter sploh vsem mnogoodstotnim (30% do 80%) alkoholnim pijačam docela, pivo, vino in mošt pa se zmerno uživati zavežejo. Zaveza se napravi ali za celo življenje, ali do preklica, najmanj pa (in to je navadno) za eno leto in sicer od kresa do kresa, ker je sv. Janez Krstnik zaščitnik tega gibanja. Kdor pristopi med letom, naj do kresa poskuša, na družbeni praznik se pa resno zaveže. Vsak, kdor pristopi, dobi sprejemnico s pravili ter podpiše obveznico. Udnina znaša letno 1 K, za kar pa dobi vsak tudi poučno knjižico »Sveta vojska, kdo se upa vanjo«. Udnina se nastavi lahko tudi nižje, vendar mislimo, 1 K bo vsak organizirani zdržnik oziroma zmernik lahko prihranil in podaril v dober namen. Kjerkoli bi hoteli ustanoviti »Sveto vojsko«, naj se obrnejo po pravila na podpisano zvezo. — V »Sveto vojsko« smejo vstopiti poleg mladeničev in deklet, mož in žen tudi šolski otroci, vendar se ti zapišejo v poseben zapisnik. Otroci naj bi bili vsi abstinenci, t. j. popolni zdržniki. Otroci-abstinenci se imenujejo »mladi junaki« in dobijo pri vstopu male lične podobice sv. Janeza Krstnika. — Vseslovenska centrala je pa v Ljubljani. Kranjci so nam že daleč popred. Oni bodo sedaj v času rednih letnih občnih zborov »Svetih vojsk« sestavili podrobno statistiko vseh tamošnjih »Svetih vojsk« ter zlasti števila vseh njihovih članov. Tudi podpisani odsek je dobil od centrale v Ljubljani poziv s prošnjo, naj zbere tudi za Koroško tozadevno statistiko. Zato si je odsek dovolil razposlati na vse velečastite kn. šk. župnijske urade v slovenskem delu Koroške tozadevne tiskovine. Velečastite župnijske urade zato ponižno prosimo, naj bi blagovolili to letno poročilo izpolniti in potem poslati na spodaj označeni odsek. Kjer protialkoholne družbe še ni, je pa gotovo kak zdržnik ali zmernik v zgorajšnjem pomenu besed. Poročilo prosimo vsaj do 20. t. m. — Glasilo tega gibanja bo tudi za Koroško »Zlata Doba«. Prosimo pa tudi slavno uredništvo »Mira«, da tudi ono blagovoli sprejemati za »Mir« članke protialkoholnega značaja in jih uvrščevati v »Glasnik slov. kršč.-socialne zveze«. — »Slov. kršč. soc. Zveza za Koroško, odsek: »Sveta vojska«.

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Molža.

Po drugih deželah je navada, da molzejo le moške osebe. Le pri nas po Slovenskem molzejo ženske. V naprednejših deželah pa molzejo celo gospodarji sami. Zakaj? Ker vedo, da je treba kravo zmiraj čisto do zadnje kaplje izmolziti, kar navadno posli nimajo navade in le prav radi bolj površno molzejo. Tam gospodar ve, da je krava dobra mlekarica vredna po 1000 kron in še več in ako se pri molži pokvari, je to velik udarec v njegovem gospodarstvu. Zato pa tam gospodar vso pozornost obrača na pravilno molžo.

Mleko, ki enkrat ostane v vimenu, je za vselej izgubljeno. Motiš se, ako misliš, da ti bode krava dala pri prihodnji molži toliko več mleka, kolikor ga nisi izmolzila.

Zgodi se, da oseba, ki molze, pusti mleko v vimenu, ker nima dosti velike posode pri molži. Ne zdi se ji vredno iti po drugo posodo in čisto izmolziti. Misli si, kaj teh par kapljic, saj ni vredno, pri prihodnji molži mi itak prav pride. Po sesanju telet je istotako potrebno poizkusiti, ako je tele kravo čisto posesalo. Ako ne, se mora po-

molzti. Mleko, ki zaostaja v vimenu, lahko povzroči vnetje vimena ali pa se v vimenu sesiri in vse mleko pokvari. Takšno mleko je za uživanje škodljivo.

Z dobrim izmolzavanjem do zadnje kaplje se krava popravi in da več mleka nego ga je dajala navadno in nasprotno. Pri slabi molži ne zadostuje morda, da dobimo manj mleka, lahko se prime krave tudi kakšna bolezen, ki pogostokrat zapusti za seboj zle posledice.

Gospodinja se večkrat pritožuje, da je malo smetane na mleku, ne vedo pa, da je vzrok temu največkrat slaba molža. Poizkušnje so pokazale, da je zadnje mleko pri molži vedno najbolj mastno.

Jutranje mleko: začetek molže 1:0 odst., sredi molže 3:2 odst., konec molže 5:6 odst. maščobe.

Opoldansko mleko: začetek molže 2:8%, sredi molže 4:5 odst., konec molže 6:6 odst. maščobe.

Zvečno mleko: začetek molže 2:5 odst., sredi molže 4:0 odst., konec molže 5:0 odst. maščobe.

Vidimo, da so zadnji curki mleka vedno najbolj mastni. Že iz tega je razvidno, kako je potrebno vselej čisto do zadnje kaplje izmolziti.

Molze naj se vedno ob določenem času. Ako se pri molži ne držimo pravega časa, potem se lahko zgodi, da enkrat prezgodaj, potem zopet prepozno molzemo. Mleko se neenakomerno proizvaja v vimenu, kar ni zdravo za vime. Enkrat je vime še prazno, ko gremo molzt, drugokrat morda kravo že mleko tišči. S tem se vime lahko toliko pokvari, da krava mleka ne more več držati, kar je gospodinjji v škodo. Koliko imajo krave prestat na sejmih, ob priliki premovanj in večkrat tudi ob nedeljah, ko se molža zanemarja. To je kravam v kvar in osebam, ki molzejo, v sramoto, ker se jih mora prištevati med nespametne. Pravi poznavalec dobrih mlekaric pozna mlečnost krave tudi tedaj, ako je krava pomolzena. Veliko lepše bi bilo dokazovati mlečnost krav od gospodinj z zapisnikom poizkusne molže v roki, ne pa z nepomolženo kravo. Z mlečnim zapisnikom bi se povzdignila vrednost krave in ugled vzorne gospodinjje.

Krave, ki se slabo molzejo, izgubijo veliko poprej mleko in dalje časa suhe stoje, kot one, ki se dobro molzejo.

Preden se začne z molžo, naj se vime s suho snažno kunjjo obriše in odrigne. Le tedaj, ako je krava onesnažena, se vzame mlačna voda za čiščenje vimena. Pri tem, ko se vime s suho kunjjo odrigne, se mlečne žleze v vimenu razdražijo in krava preje mleko pripusti. Molzti je vedno s polno roko s stiskavanjem sesca s prsti od zgoraj navzdol. Grda je navada, namakati si roke z mlekom, potem še nesnažno vime z umazanimi rokami molzti. Kdo more imeti tek do mleka? Torej si je treba pred molžo tudi roke umiti in nadjati snažen predpasnik. Ne sme se molziti leva ali desna dva sesca skupaj, temveč leva in desna sprednja in leva in desna zadnja dva sesca skupaj. Lahko se tudi molze desnega sprednjega in levega zadnjega skupaj in nasprotno. Tako se levi in desni del vimena naenkrat obdelujeta, krava pa preje mleko pripusti in je mogoče tudi bolj čisto pomolzti. Sicer se najdejo ugovori proti temu, da se ni mogoče tako navaditi. Kakor se je treba odvaditi molže s tremi prsti, tako se je privaditi molže, ki je pravilnejša. Mleko mora teči v debelih curkih v žehtar, kar označi dobrega molzača. To se doseže s popolnim iztisnjenjem vsakokrat, kadar se pritisne mleko navzdol. Vaja napravi mojstrskega molzača.

Starega držati se moramo posebno tedaj, če ne vemo gotovo, če je že kaj boljšega novega došlo. To pa se menda ne dogaja pri odvajajočih sredstvih, ker mnogo novih odvajajočih sredstev začneja slabiti čreva. Zato ostanemo radi pri Fellerjevih priznanih, lahko odvajajočih rabarbara-kroglicah z zn. »Elza-kroglice«. 6 škatlic za samo 4 krone pošilja franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 67, Hrvatsko. Tudi Fellerjev bolečine lajšajoči fluid z zn. »Elza-fluid«, 12 steklenic za 5 kron franko naj bi vedno imeli doma.

Vsled družinskih razmer se proda **lepo posestvo**, na katerem se lahko redi kakih 6 goved in par konj. Gospodarski stroji so na **vodni obrat**, ki je ob močnem vaškem potoku še razširljiv. Naslov pove iz prijaznosti: **Trgovina železja J. B. Hafner, Celovec, Paradajserg. 3.**

Mlinar, pošten in zanesljiv, išče službe v kakem kmetem mlinu. V kakem ugodnem kraju vzajem tudi v najem. Ponudbe pod šifro „Mlinar“ pošto-ležeče Šmihel pri Pliberku, Koroško.

Loterijske številke.

Brno, 25. junija: 70 66 3 19 71
Gradec, 25. junija: 36 45 19 49 77
Linc, 28. junija: 31 87 57 64 58

Tržne cene v Celovcu

26. junija 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od do		K v	
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	21	25	23	—
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	22	—	23	50
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	6	—
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	8	50	11	—
„ kislo	6	40	8	50
Slama	3	60	4	80
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	40
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	13	—	18
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	20
Živina	100 kilogr.		Prignalo	
	od do		od do	
	v kronah		Prodalo	
Konji	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—
„ za vožnjo	540	600	—	—
Junci	406	—	—	—
Krave	210	556	74	—
Telice	320	—	—	—
Svinje, pitane	—	—	—	—
Praseta, plemena	16	60	—	—
Ovce	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—

Kmetje, za poletni čas dobite dobro in **VINO** pri **Ivanu Hochmüller**, Beljak, Peraustraße št. 1.

Hranilnica in posojilnica za Vovbre, Sv. Štefan in Klošter

vabi na

občni zbor

ki se vrši

dne 6. julija ob 4. uri popoldne v župnišču (po blagoslovu) v Vovbrah.

Spored:

1. Poročilo o lanskem poslovanju.
2. Odobritev lanskega zaključka.
3. Odobritev nekaterih posojil.
4. Slučajnosti.

Če ob določeni uri občni zbor ni sklepčen, se vrši isti pol ure pozneje ob vsakem številu članov.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Lepo posestvo

v okolici Žihpolja, 1½ ure od Celovca, ki obsega 65 oralov sveta, največ gore in lesa, se z letošnjo posetvijo in košnjo prodaja po prav vredni ceni za 18.000 kron. Naslov gospodarja pove upravništvo „Mira“ št. 26.

Naprodaj

je **lepo posestvo** z zidano hišo in hlevom, ki obsega čez 4½ ha njiv, čez 2½ ha travnikov, 14½ ha gozda in nekaj vrta ter je oddaljeno 1¾ ure od Celovca v rodovitnem kraju. Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 27.

Trgovska hiša

na Gorenjskem v zelo prometnem kraju, stoječa ob križišču glavnih cest, prikladna za vsakovrst. trgovino, tudi za zasebno bivanje

se prodaja

vsled premenitve življenjskega poklica pod lastno ceno. Naslov pove uprava tega lista št. 27.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.80, po pošti franko K 1.— več.

Važen oglas „Slovenske Straže“. Čitajte! Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah **zamorete obogatiti** le s srečko!

400.000 urška srečka

je v to svrhu prva in najpriporočljivejša srečka ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov. ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnjega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

POZOR! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. avgusta 1913! Glavni dobiček 400.000 frankov!

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.

Važno! Sprejemajo se tudi priglasila k nakupu srečk avstrijske drž. razredne loterije. Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani Kongresni trg št. 2

s pravico javnosti vsled razpisa c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 20. avgusta 1911, št. 28.837.

Sprejemno naznanilo.

V dvorazredno Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani se bodo sprejemali učenci dne 5. in 7. julija tega leta od 10. do 12. ure dopoldne.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 13 let ter so dovršili najmanj štiri razrede ljudske šole.

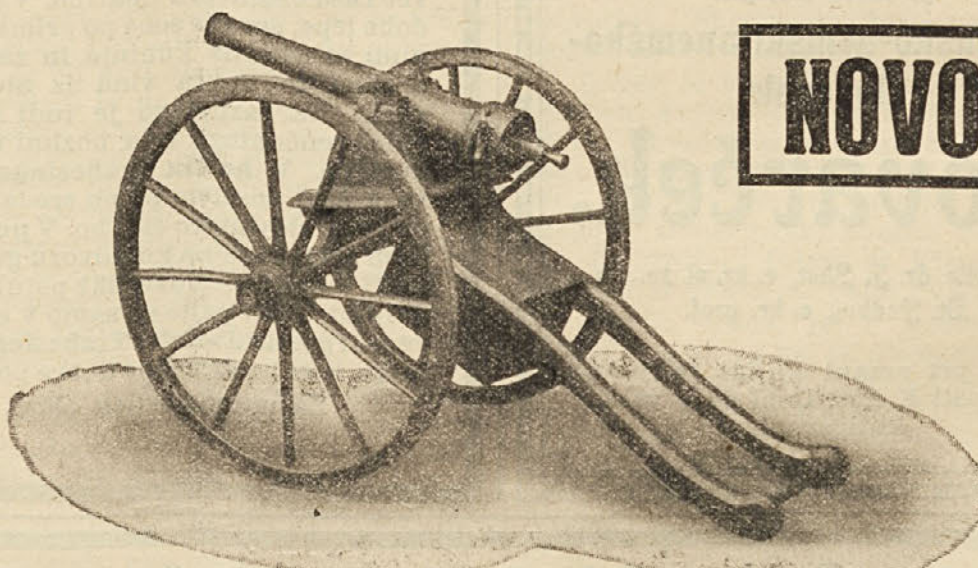
V I. letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejmejo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

K vpisu naj pridejo učenci v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov ter naj prinesejo **krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in K 15.—** vpisnine in prispevka k učilom.

Ostala pojasnila daje — tudi pismenim potem —

V Ljubljani, 20. junija 1913.

ravnateljstvo.

NOVO!

Priporoča svoje patentirane

topiče za suščano streljanje. S tem topičem se odda v eni minuti 10 do 12 strelou. Konstrukcija je tako izvorsna, da je pri streljanju vsaka nevarnost izključena.

Pok je silno močan ter je prikladen tudi za naznanjanje požara.

Pojasnilo in cenike na zahtevo zastoj.

Fr. Ševčik,

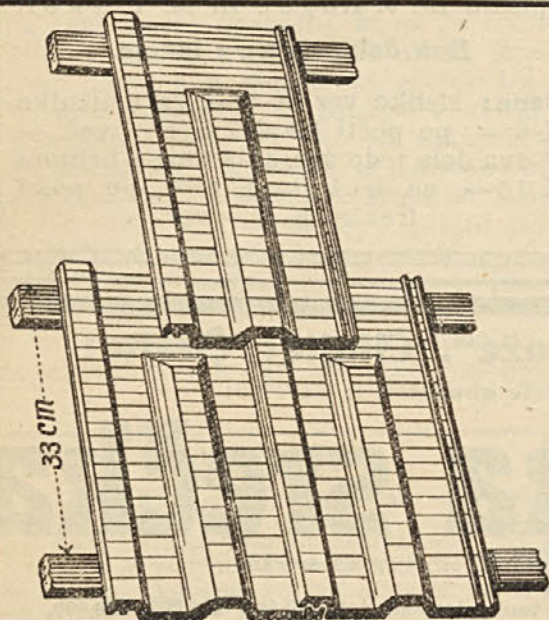
puškar v LJUBLJANI.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

❖ s poševno obrezo in priveznim nastavkom ❖

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!

: Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Hranilnica in posojilnica na Djekšah

ima svoj

redni občni zbor

na god sv. Alekša, dne 17. t. m., takoj po
sv. maši v posojilnični sobi lastne hiše na
Djekšah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Posvetovanje in sklepanje o obrestni meri.
5. Rešitev došlih prošenj.
6. Dopolnilna volitev.
7. Predlogi in slučajnosti.

K obilni udeležbi prijazno vabi

odbor.

40 m ostankov K 13.50.

Vsled balkanske vojske je zaostala množina
lepo sortiranega, zajamčeno pristnobarvnega in
pralnega blaga, ki se prodaja po 50% pod iz-
delovalno ceno: Kanafasi, oksfordi, cefiri za
srajce in bluže, modrotiski za obleke in pred-
pasnike, šifoni, platno, deleni, brisalke. Razpošilja

tkalnica Austria

Gießhübel pri Novem Mestu n. M.

Dolgost ostankov je 3—18 m.

Pri naročilih dveh zavojev se pošlje franko.

GREGOR GRABER

cerkveni slikarski mojster

v Štebnu pri Beljaku, pošta Malošče
se priporoča častiti duhovščini za vsa v to
stroko spadajoča dela.

VINO Vipavsko belo, Istrski
teran, Opolo, Tirolec,
rdeč, sladka vina, Muškato,
Refoško, krvna vina. Prodaja na debelo
in na drobno.

IVAN HOCHMÜLLER, Beljak, Peraustr. 1.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikouška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica hotela **Trabesinger** se vljudno priporoča vsem ve-
lečenjenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatga vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu **Trabesinger** dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela

Alojzija Leon.

V zalozi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-
slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in
Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2.40,
po pošti K 2.50. Dobi se v vseh
knjigarnah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fondi okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predjume na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurznim izgubam.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splitu, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gratežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**